

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Nemzetközi és Politikatudományi Intézet
Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport
Pázmány East Asia Club, Hungary (PEACH)**

PEACH MŰHELYTANULMÁNYOK 25.

Decsi Dóra

Olimpia Japánban -

*A 2020-as tokiói olimpiai játékok megrendezési előkészületei
és elhalasztása*

Budapest

2021

ÖSSZEFOGLALÓ

Olimpia Japánban – A 2020-as tokiói olimpiai játékok megrendezési előkészületei és elhalasztása

A 2020-as tokiói olimpiai játékok több szempontból nézve is különlegesnek bizonyulnak az olimpiai mozgalom történetében. Tokió 2013-ban nyerte el a rendezési jogot, így Japánnak lehetősége nyílt, hogy az 1964-es tokiói játékok sikere után újfent bizonyítson a nemzetközi sportközönség számára.

Jelen tanulmányban a 2020-as tokiói olimpiai játékok megrendezési előkészületeivel, gazdasági és társadalmi hatásával, Japán nemzetközi környezetbe való integrálásával és a Covid-19 világjárvány okozta elhalasztás körülményeivel foglalkozom. Az eddig precedens nélküli elnapolása a játékoknak rendkívül nehéz helyzetbe hozta a szervezőket, az egyébként társadalmilag is egyre gyengülő országnak pedig nem tesz jót a további bizonytalanság. A 2021 nyarán megrendezésre kerülő játékok elsősorban a 2011-es fukushimai hármaskatasztrófát követően megrendülő társadalmi kohézió stabilizálást hivatottak előidézni, illetve a tragédia következtében imázsát elveszítő Japán lehetőséget lát nemzetközi reputációjának visszaépítésére is. A halasztás nem várt gazdasági következményei, illetve a japán kormány járványra adott intézkedései a társadalmi csoportok bizalmának elvesztésével fenyegetnek, így valamelyest csökkent a játékok megrendezése mögötti támogatottság.

Vajon képes Japán fénixként feléledni hamvaiból és legyőzve a járványveszélyt egy minden eddiginél modernebb és nagyobb szabású olimpiát rendezni? Illetve az olimpia vajon megoldást nyújt-e az ország belső problémáira, illetve enyhülést hoz-e a térség feszült geopolitikai viszonyaiban?

ABSTRACT**Olympics in Japan - Preparations and postponement of the 2020 Tokyo Olympic Games**

The 2020 Olympic Games in Tokyo will be a unique event in the history of the Olympic movement in more ways than one. Tokyo won the right to host the Games in 2013, giving Japan the opportunity to prove itself to the international sporting public once again after the success of the 1964 Tokyo Games.

In this paper, I focus on the preparations, economic and social impact, integration of Japan into the international environment and the circumstances surrounding the postponement of the 2020 Olympic Games in Tokyo due to the Covid-19 pandemic. The unprecedented postponement of the Games has put the organisers in an extremely difficult position, and further uncertainty is not good for a country that is already weakening socially. The Games in summer 2021 are primarily intended to stabilise social cohesion following the 2011 Fukushima triple disaster, and to provide an opportunity for Japan, which lost its image in the aftermath of the tragedy, to rebuild its international reputation. The unforeseen economic consequences of the postponement and the Japanese government's response to the epidemic threaten to undermine the confidence of social groups, and support for the Games has waned somewhat.

Can Japan rise like a phoenix from the ashes and overcome the threat of epidemics to stage a more modern and larger-scale Olympics than ever before? Furthermore, will the Olympics provide a solution to the country's internal problems and a relief to the tense geopolitical situation in the region?

DECSI DÓRA**OLIMPIA JAPÁNBAN -
A 2020-AS TOKIÓI OLIMPIAI JÁTÉKOK MEGRENDEZÉSI ELŐKÉSZÜLETEI ÉS
ELHALASZTÁSA¹****I. BEVEZETŐ**

A modern olimpiai játékok nagymúltú és jelentős presztízzsel bíró nemzetközi eseménynek számítanak az egész világon. Éppen ezért a rendezés jogára pályázó városok kiemelkedő jelentőséget tulajdonítanak a sikeres lebonyolításnak, hogy emlékezetes és jövedelmező hagyatékkal záruljon a sportesemény. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 2013. szeptember 7-én a XXXII. nyári olimpiai játékok megrendezési jogát Tokiónak ítélte oda, ezzel pedig a japán fővárosnak az 1964-es játékok után ismét lehetősége nyílik bizonyítani a nemzetközi sportközönség előtt.

Jelen tanulmány központjában tehát a 2020-as tokiói olimpia áll, amely a koronavírus járvány következtében egy év halasztással kerül megrendezésre ez év, azaz 2021 nyarán. Ez a precedens nélküli halasztás jelentős hatást gyakorol az ország gazdasági és társadalmi helyzetére, így a játékok külön figyelmet érdemelnek mind országos, mind pedig nemzetközi szinten egyaránt. Munkámban túlnyomórészt a paralimpiai játékokat és az azzal kapcsolatos tevékenységeket mellőzve az olimpiai játékokra fókuszálok.

A tanulmányban tárgyalt kérdéskör rendkívül aktuális, hiszen az olimpiai játékok tokiói története még javában zajlik a 2020-as elhalasztás jegyében. Az olimpiai láng országos körútja már kezdetét vette, a váltó végén, nyáron pedig megérkezik a fővárosba, ahol megkezdődik a világ legnívósabb sportünnepélye. Ebből kifolyólag mindössze részben térek ki Japán olimpia utáni életére, hiszen ezzel kapcsolatban mindössze hipotetikusán tudunk fogalmazni.

---

¹ A PEACH Műhelytanulmányok a Magyar Nemzeti Bank támogatásával jönnek létre.

Azon véleményen vagyok, hogy a téma fontossága elsősorban az aktualitásában rejlik, valamint az olimpia fontos szerepének mivoltában az egész japán társadalomra nézve. A 2020-as játékok Japán számára különös fontossággal bírnak a 2011-es fukushimai hármaskatasztrófa utáni nemzeti és nemzetközi reputáció helyreállítása kapcsán. Az olimpia tehát egyfajta imázs-restaurációként szolgál a Japán 2011-ben ért arcvésztes következtében. Megfigyelhető, hogy a tragédiát követően a társadalom egyfajta identitásválságon megy keresztül az országban, a lakosok bizalma megingott a vezetésben, a nagyrabecsült technológiai tudásban és fejlettségben, ugyanis a piedesztálra emelt japán szakmai tekintély sem bizonyult tévedhetetlennek a történések kapcsán. Ennek eredményeképp a társadalmi kohézió megingott, megdőlt a politikusokba vetett bizalom, így a szervezők számára a legfontosabb ennek helyreállítása, a társadalmi kohézió újrakovácsolása.

Ebben a tanulmányban olyan kérdésekre keresem a választ, hogy mi vezetett Japán 2020-as játékokra való jelentkezéshez, milyen folyamatok vették kezdetüket a pályázat megnyerése után, milyen indítékokkal, célkitűzésekkel és elvárásokkal vannak az olimpia sikerességét illetően, illetve az eddig elvégzett és a jövőbeni beruházások és események milyen hatást gyakorolnak a japán gazdaságra, valamint az egész társadalomra. Céloom, hogy felmérjem Japán kilátásait az olimpiai sikerre vezető úton, latra vetve a koronavírus járvánnyal járó megnehezített körülményeket is, valamint, hogy pontosabb képet alkossak a japán célkitűzések megvalósításának realitásáról és eredményességéről.

A tokiói olimpia a kelet-ázsiai térség vizsgálatának fényében is fontos helyet foglal el, Japán az egyetlen a térség nagyhatalmai közül, ahol még nem rendeztek olimpiát a 21. században. A 2021-ben megrendezésre kerülő játékok pedig igyekeznek majd a modernitásban, innovációban és fenntarthatóság jegyében is túlszárnyalni az előző években rendezetteket. Természetesen ez a nagyszabású igyekezet nagyszabású költségvetést von maga után, amely jelentős bírálat alá esik belföldi és külföldi tekintetben is.

Annak érdekében, hogy tágabb képet alkothassunk a tokiói olimpia üzenetéről, érdemes szemügyre vennünk a játékok jelképeit. Az olimpiai logó hagyományos japán indigókék téglalapok köréből áll, amelyek változatossága utal a tokiói olimpia mottójaként szolgáló „Egység a sokféleségben” szlogenre is. Így akarták az eleganciát és kifinomultságot, amely Japánt példázza, ötvözni azzal a ténnyel, hogy az olimpiai és paralimpiai játékok a világ összekapcsolásának platformjaként kívánják népszerűsíteni a

sokszínűséget.² Az olimpiai játékok másik fontos emblémája a kabalafigura. A japán tervezők a Miraitowa nevet adták a szintén indigókék figurának. Miraitowa személyiségét a „tanulj a múltból és dolgozz ki új ötleteket” japán mondás ihlette, különleges képessége pedig a teleportálás. Neve is hűen tükrözi az általa jelképezett valóságot: a *mirai* szó jelentése jövő, a *towa* pedig örökkévalóság, amelyek ötvözete azt a kívánságot képviseli, hogy a tokiói olimpiai játékok mindenkit az örök remény jövőjéhez vezetnek a világon.³

1. kép - A 2020-as tokiói játékok logója

Forrás: Tokyo 2020 honlapja

---

² „Tokyo 2020 Logos” É.n.

³ „Olympic Mascot Miraitowa” É.n.

2. kép - Miraitowa, a kabalafigura

Forrás: Tokyo 2020 honlapja

Tanulmányomban tehát a fent említett szimbólumrendszer gyakorlati megnyilvánulásának lehetünk tanúi, végére pedig átfogóbb képet kaphatunk a 2020-as tokiói olimpiai játékokról, megrendezési körülményeiről és a japán gazdaságra és társadalomra gyakorolt szerepéről.

II. JAPÁN ÚTJA 2020-IG

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 2013. szeptember 7-én a XXXII. olimpiai játékok megrendezési jogát Tokiónak ítélte oda, amely a másik két jelölt, Isztambul és Madrid várososok mellett jött ki győztesként a szavazás során, amelyet Buenos Aires-ben tartottak a NOB 125. ülésén. Madrid még az első fordulóban kiesett, az utolsó fordulóban pedig Isztambul harminchat szavazatot kapott, Tokió pedig hatvanat. Jacques Rogge, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság akkori elnöke gratulált a japán fővárosnak és hozzátette, hogy „Tokió a kezdetektől fogva nagyon erős technikai ajánlással pályázott, és bár mindhárom város kiváló versenysorozatot rendezett volna, ezúttal Tokió pályázata nyerte el leginkább a Bizottság tetszését a 'holnap felfedezése' címén és egy biztonságos

és jól szervezett játékok ígéretével, amelyek majd méltán demonstrálják az olimpia szellemiségét a következő generációnak.”⁴

A 2016. évi riói olimpia zárőnnepségén Brazília a következő házigazdának, azaz Japánnak, a nyilvánosság előtt átadott minden dicsőséget és felelősséget, ami a méltán híres játékok megrendezésével jár. Ezzel pedig elkezdődött a tokiói olimpia érája.

Miután Tokió újonnan megválasztott kormányzója, Koike Yuriko elfogadta az olimpiai zászlót a Nemzetközi Olimpiai Bizottság vezetőjétől, egy rövid promóciós videó vetítése vette kezdetét, ahol Abe Shinzō akkori miniszterelnök szerepelt *Super Mario*-ként öltözve a híres Nintendo *franchise*-ból. Elég szokatlan kép ez, azonban ez mindössze egy rövidke ízelítő volt arról, hogy a világ mit is várhat a tokiói olimpiától. Ez ugyanis bizonyára egy kiváló alkalmat jelent Japán számára, hogy kiaknázza az ország *soft power* adta lehetőségeit, mind az ország és a főváros ikonikus épületeit, helyszíneit, mind az anime világának világhíres figuráit tekintve, és ezzel emlékeztesse, felhívja a világ és a globális közönség figyelmét arra, ami Japánt annyira különlegessé teszi.⁵

Takaya Masa, a tokiói olimpia szóvivője úgy nyilatkozott, hogy „reméljük, előadásunk segített előrevetíteni a 2020-as játékokkal kapcsolatos elképzelésünket, különösen azt, hogy a sport képes megváltoztatni a világot és a jövőnket, ugyanúgy, akárcsak az 1964-es játékok megváltoztatták Japánt abban az időben. A 2020-as eseménnyel arra törekszünk, hogy a történelem leginnovatívabb játékait rendezzük meg. Tokió egy olyan város, amely innovációt és fokozott izgalmakat hozhat a sportvilágban.”⁶

---

⁴ „Tokyo 2020” É.n.

⁵ POLLMANN 2016.

⁶ „Tokyo’s Party Started the Moment Rio 2016 Said Goodbye” 2017.

3. kép - Abe Shinzō a 2016-os riói játékok záróünnepségén

Forrás: TheGuardian.com

Az a jel, mi szerint az ország rengeteget költött a legmodernebb technológiákra, amelyek behálózzák Tokiót, arra mutat, hogy valóban a legkorszerűbb eseményt szeretnék tető alá hozni. Erre tökéletes példa a környezetbarát megoldások használata, amely bár eléggé megemeli a költségvetést, de sokak számára nagyon szimpatikus hozzáállást kölcsönöz a szervezőknek.⁷

Egy olimpia megrendezése azonban tele van kihívásokkal és váratlan megpróbáltatásokkal. 2016-ban még senki nem jósolta volna meg egy világvilágjárvány kitörését, amely úgy mossa el a 2020-as olimpiát, mintha tájfun söpört volna végig Tokión. Ám nem kell ehhez pandémia sem, hiszen a költségvetési keret túllépése és a plágiumbotrány már 2016-ban problémát jelentettek a szervezőknek. A fő stadion kialakítását ugyanis lefújták, amikor a várható költségek megduplázódtak, illetve az áprilisban bemutatott olimpiai logót illető plágiumvádak miatt az eredeti logót le kellett cserélni. Bár a megfigyelők többsége arra számít, hogy Japánnak kevesebb akadállyal kell majd szembe néznie, mint Riónak, azonban így is rengeteg kérdés merült fel azzal kapcsolatban, mennyire tud felkészülni majd az ország, ami pedig még fontosabb kérdés, mivel erre még mindig bizonytalan a válasz, hogy az olimpia vajon pozitív vagy negatív hatást fog-e gyakorolni a japán gazdaságra. A szakértők azonban azt a kérdést tartották a legnagyobb talánynak, hogy Abe Shinzō marad-e a miniszterelnök megvárva az olimpia

---

⁷ McCURRY 2016.

eredményét vagy sem. Mint az mára már kiderült, Abe 2020 augusztusában lemondott posztjáról és helyére Suga Yoshihide került.⁸

Mindenképpen ki kell emelnünk, hogy maga az a tény, hogy Tokió 1964 után újfent elnyerte a szervezés jogát, nagyon sok és sokféle hatással van és lesz az egész országra. Azonban fontos kiemelnünk, hogy ez nem is következhetne be, amennyiben nem lenne meg a megfelelő politikai és társadalmi támogatottság. Japán szerencsére mindkét téren erős és magabiztos, hiszen az olimpiát támogató politikusok bírják a közösségek hozzájárulását. A japánok kifejezetten szeretik követni az olimpiai eseményeket és mondhatjuk, hogy általánosságban megvan a kellő rajongó szellemiség nem csak a fiatalok, de az idősebb korosztály körében is. Ez bizonyára az olimpia történetével szorosan összefonódó szálaknak is köszönhető, gondolok itt például Kanō Jigorō munkásságára mind a nemzetközi mind a hazai porondon végezve, illetve annak a ténynek, hogy a japán társadalomban az összetartozásnak és kohézióknak egészen más, mélyebb jelentősége van, mint ahogy mi azt európai gondolkodásmóddal felmérni tudnánk.

III. MIÉRT JÓ JAPÁNNAK, HA OLIMPIÁT RENDEZ?

A következő részben tekintsünk át röviden néhány szempontot, hogy Japán milyen ambíciókkal is vágott bele az „olimpia projektbe,” milyen reményekkel kecsegtet a szervezés joga és milyen elvárásokkal kell szembenéznie.

Tokióban 2016 óta több körben is végrehajtottak közvélemény-kutatást, hogy felmérjék a lakosok érdekeit a 2020-as játékokkal kapcsolatosan. A vizsgálat a társadalmi elvárásokon és aggályokon kívül a műsorszolgáltatási igényeket volt hivatott felmérni. A következő eredmények a 2018 októberében tartott felmérés kimenetelét tükrözik. Ez alapján az olimpiai és paralimpiai felkészülés nyilvános értékelése jórészt javult. Két évvel korábban a kérdezettek 80 százaléka gondolta úgy, hogy az előkészületek és az olimpia negatív hatású lesz. Később ez a tendencia átfordult és egyre többen érezték ennek ellenkezőjét. Időközben azonban nőtt azon emberek száma, akik aggódnak a Tokiót érintő hatások miatt, mint például a forgalmi torlódások, a közbiztonság vagy a környezet

---

⁸ POLLMANN 2016.

romlása. Ezt leszámítva a lakosság hozzáállása nem változott a támogatottságot illetően. A népesség körülbelül 85%-a támogatta a játékok megrendezését és nagy részük kimondottan érdeklődik is az olimpia iránt, éppen ezért nagy az igény a műsorszolgáltatások tekintetében is.⁹

Amint azt láthatjuk, a lakossági támogatással, ami az egyik legfontosabb összetevője egy sikeres olimpiának, Japán rendelkezik. Vessünk egy pillantást arra, hogy mit vár Tokió és a világ a játékoktól, hiszen a turizmusból származó nagyobb bevétel, a növekvő pénzforgalom és a gazdaság általános fellendülésének ígéretével senki sem tagadhatja, hogy az olimpia megrendezésének különös előnyei lehetnek.

Első lépésként vessünk egy pillantást arra, honnan is indult Japán, melyik rajtkőről vetette bele magát a versenybe. A 2008-as válság után, amely az országot is elérte, 2011-ben Fukushima városában bekövetkezett a tragédia földrengéssel, szökőárral és az utána következő atomválsággal. Ez a fájdalmas eseménysorozat, mondanunk sem kell, nagyon megrázta az egész társadalmat, ahol a társadalmi kohézió, a csoporthoz, közösséghez való tartozás és identitástudat rendkívüli szerepet játszik, ezen tényezők pedig súlyosan sérültek az események következtében. A katasztrófa azonban nem csak a társadalom területén okozott hatalmas károkat, de természetesen az ország gazdaságát és turizmusát is érintette. Éppen ezért a tokiói olimpia céljai közé tartozik az is, hogy újjáépítsék Japán és Fukushima környékének nimbuszát. Reménykednek a látogatók és korábban elköltöző lakosok visszatérésében, illetve a szolgáltatászektor és kereskedelem fellendítésében is. Bízta a szállítmányozás nyereségességében, amely magában foglalja a játékokhoz szükséges felszereléseket, gépeket, ezáltal pedig a hazai cégek és vállalatok nagyobb hozamát remélték. Mindazonáltal a lakosok azzal is tisztában voltak, hogy az új infrastrukturális beruházások érdekében hosszabb távon ők maguk hátrányosabb helyzetbe kerülhetnek a magasabb adók fizetése révén. Azonban mindezt igyekeznek az új létesítményekkel együtt járó munkaerőpiac növelésével is ellensúlyozni.¹⁰

Hogy milyen lehetőséget kínálnak a játékok Japán számára a *soft power* fejlesztésére és a civil társadalom élénkítésére? Japánnak ugyanis fontos az, hogy az országba látogatóknak milyen benyomást tud nyújtani, ezért rengeteg energiát fordítanak a különféle stratégiák kihasználására, a modernizációra és arra, hogy a tokiói játékok valóban a „jövő játékaik” legyenek. Az elmúlt évtizedben Japánt egyre inkább tekintik

---

⁹ SAITO 2019.

¹⁰ „Impact of the 2020 Tokyo Olympics” 2013.

különutasnak belföldön és külföldön egyaránt. Ebből származnak az olyan típusú megállapítások, mint a Galapagos-szindróma, és valójában el kell ismernünk, hogy Japán ázsiai szomszédjaival szemben folytatott külpolitikája is táplálja ezt a felfogást. Ennek a problémakörnek az orvoslását is valamilyen szinten az olimpiai sikertől várják.¹¹ Az olimpia tehát egy jelentékeny nyitást is jelent a világ felé, Japán reméli, hogy a nemzet kevésbé lesz elzárva, így a jövő generációi könnyebben tudnak majd más kultúrákkal jövedelmező kapcsolatot létesíteni.¹²

Mindenképpen említést kell tennünk azonban egy bizonyos tényezőről, mégpedig a minden számítást keresztül húzó világjárványról. Ezzel természetesen senki nem számolt, éppen ezért beláthatatlan következményei lesznek mind az olimpiára, mind az egész globális világra. Az olimpia elhalasztásának körülményeit egy következő fejezetben fogom részletesebben vizsgálni, most azonban vegyük sorra, mely területeket érinti az olimpiai szervezésben a Covid-19 járvány.

Először is vegyük figyelembe, hogy az infrastruktúra kiadásait - új utak, stadionok és egyéb létesítmények - már elköltötték, így továbbiakra nem lehet számítani. A szektorok azonban, amelyek részesültek volna a játékok lebonyolításában, mint például a biztonságot biztosító cégek, a szállítást, közlekedést és a vendéglátóipart, mindenhol a koronavírus-járványnak köszönhetően kiesett jövedelemmel kellett számoljanak.

Az elmaradó játékok legnagyobb vesztesei az egyes regionális városok, amelyek a beáramló turistákat fogadták volna a főváros telítődése okán. Mivel a belföldi turizmust is megállította a járvány, ezeket a regionális létesítményeket nagyon nehéz helyzetbe taszította a kialakult helyzet.

A számítások szerint a tokiói vezetőség úgy becsülte, hogy a játékok megrendezésének gazdasági hatása tizennyolc éven át tart – 2013-tól, amikor a NOB Tokiót jelölte ki fogadó várossá, 2030-ig, egy évtizeddel a játékokat követően – és körülbelül 32 billió jent jelentett volna Tokió és a környező régiók bevételeiből a játékok ideje alatt, és az azt követő évtizedben együttvéve. A számítások szerint a játékok teljes törlése legalább 3 billió jent veszteséget eredményezett volna az államnak. A szomorú tény az, hogy a játékokhoz vezető tevékenységek és előkészületek így nem jártak olyan nagy haszonnal, mint ahogy azt prognosztizálták, egyes vállalatok komoly veszteséget kellett elszenvedjenek. Az előrejelzések azt mutatják, hogy a játékok egyéves elhalasztása 600

---

¹¹ DIERKES – AKIMOTO 2014.

¹² „Impact of the 2020 Tokyo Olympics” 2013.

milliárd jen veszteséget okozhat, azonban ez még mindig jobb, mint a játékok teljes törlése. A tervezetek szerint az állampolgárok nem fogják érezni a veszteséget, a sportolók továbbra is versenyezhetnek és az olimpiai falu lakásait majd tovább lehet értékesíteni.¹³

Tokió tehát azon van, hogy a körülmények ellenére sikeres olimpiát bonyolítson le, a veszteségek kezelhetők legyenek és bizonyítson a nemzetközi porondon, hogy helyreálljon az ország nemzetközi reputációja és megőrizték a belső társadalmi egyensúlyt.

IV. FELKÉSZÜLNI, VIGYÁZZ, KÉSZ, RAJT!

A következő fejezet a megrendezés előkészületeit kívánja összefoglalni, hogy megvizsgálhassuk a tokiói olimpiához vezető utat, annak egyes megállóit, a felmerülő problémákat és a megoldásokat. Szót ejtek a költségvetésről, az infrastrukturális és egyéb beruházásokról és felújításokról. Kezdjük is a legelején!

A Tokiói olimpiai és paralimpiai játékok szervezőbizottsága, amely 2014. január 14-én alakult a korábbi miniszterelnök, Mori Yoshirō elnökségével, felelős elsősorban a tokiói olimpiai és paralimpiai játékok sikeres szervezésének és lebonyolításának biztosításáért. A bizottság vezetője azonban nem tarthatta meg posztját a játékok megrendezéséig, hiszen egy nagy port kavart botrány kapcsán kénytelen volt lemondani pozíciójáról 2021 februárjában.¹⁴ Helyét pedig a hétszeres olimpikon és politikus, Hashimoto Seiko vehette át, aki új hivatalában úgy nyilatkozott, hogy „a tokiói játékokig már csak öt hónap maradt, biztosítanunk kell Japán és az egész világ számára a biztonságot. A legfontosabb probléma most a koronavírus terjedésének megelőzése”¹⁵ Ezen közleményével rávilágított a szervezőbizottság jelenlegi legnagyobb kihívására, ami az eredeti időpont elhalasztását is eredményezte, az emberek egészségének megőrzése és a járvány terjedésének megfékezése érdekében.

A tokiói játékok eredetileg 2020. július 24-től tartottak volna augusztus 9-ig, azonban, mint azt tudjuk, új időpontot kellett kihirdetni. Ezáltal a szervezők rengeteg új kihívással találták szemben magukat, mindazok után, hogy korábban megfelelően

---

¹³ „Few Economics Benefits to Be Gained...” 2020.

¹⁴ AIZAWA – SHIRAKAWA 2021.

¹⁵ NAKAGAWA 2021.

felkészültek a modern idők, talán mondhatni, leginnovatívabb olimpiai eseményének megrendezésére. A koronavírus-járvány okozta új megpróbáltatásokról és feladatokról, valamint a játékok ütemtervének módosításáról a következő fejezetben is részletesebben szót ejtek majd.

A következőkben vegyük szemügyre, hogyan készült Japán és Tokió a 2020-as olimpiára abban a tudatban, hogy semmi sem állíthatja meg őket és a történelem legforradalmibb játékait rendezhetik meg.

Körülbelül másfél évvel a tokiói olimpia előtt a közvélemény általánosságban még nem volt túlságosan izgatott a játékok miatt, sőt egyelőre főleg a kiadások és negatív hatások voltak érzékelhetőek. Hiány volt az építőipari munkások körében és a játékok utáni lehetséges gazdasági visszaesés felvetése is aggodalomra adott okot. Azonban az aggályok ellenére Japán készült arra, hogy kihasználja a lehetőségeket és átgondolta, milyen olimpiai örökséget kíván hátra hagyni a jövő generációi számára.¹⁶ Ez az örökség kifejezés nem pusztán üres fogalom, hiszen maga a Nemzetközi Olimpiai Bizottság építette bele az alapokmányába és a szó magában foglalja azon hosszútávú előnyöket, amelyeket az olimpiai játékok a befogadó városnak, annak lakosainak és az olimpiai mozgalomnak az olimpiai játékok előtt, alatt és jóval azután nyújtanak.¹⁷ Dr. Tania Braga, a NOB örökségének vezetője úgy vélte, hogy a tokiói játékoknak arra kell törekedniük, hogy egyfajta „emberi örökséget” hagyjon maga után. Ezt kifejtve gondolhatunk például a közvélemény érdeklődésének felkeltésére az önkéntesség iránt, a különféle sportágak megismerésére és egy nyitott társadalom támogatására, amely nyit a világ többi része felé kulturális és szociális téren is.¹⁸ Ez a vélemény korrelál azon gondolatokkal is, amelyekről a korábbi fejezetben már szót ejtettem azzal kapcsolatban, hogy mit vár Japán a játékoktól és annak örökségétől.

Természetesen felmerültek más aggodalmak is, mint például a jellemzően nyáron rendkívül forró és párás tokiói időjárásra milyen megoldásokkal áll elő a város, illetve komoly aggályok merültek fel a csúcsidőben várható forgalmi dugók kapcsán is, amit a majd megnövekedő városi forgalom okozhat. Braga szerint, amennyiben Tokió fenntartható megoldásokat tud találni ezekre a városi problémákra, nemcsak a játékok alatt, hanem mindenkor, az is figyelemre méltó örökség lehet.¹⁹

---

¹⁶ EBARA 2019.

¹⁷ „Olympic Legacy” É.n.

¹⁸ EBARA 2019.

¹⁹ EBARA 2019.

IV.1. A VERSENYSZÁMOK HELYSZÍNEIRŐL...

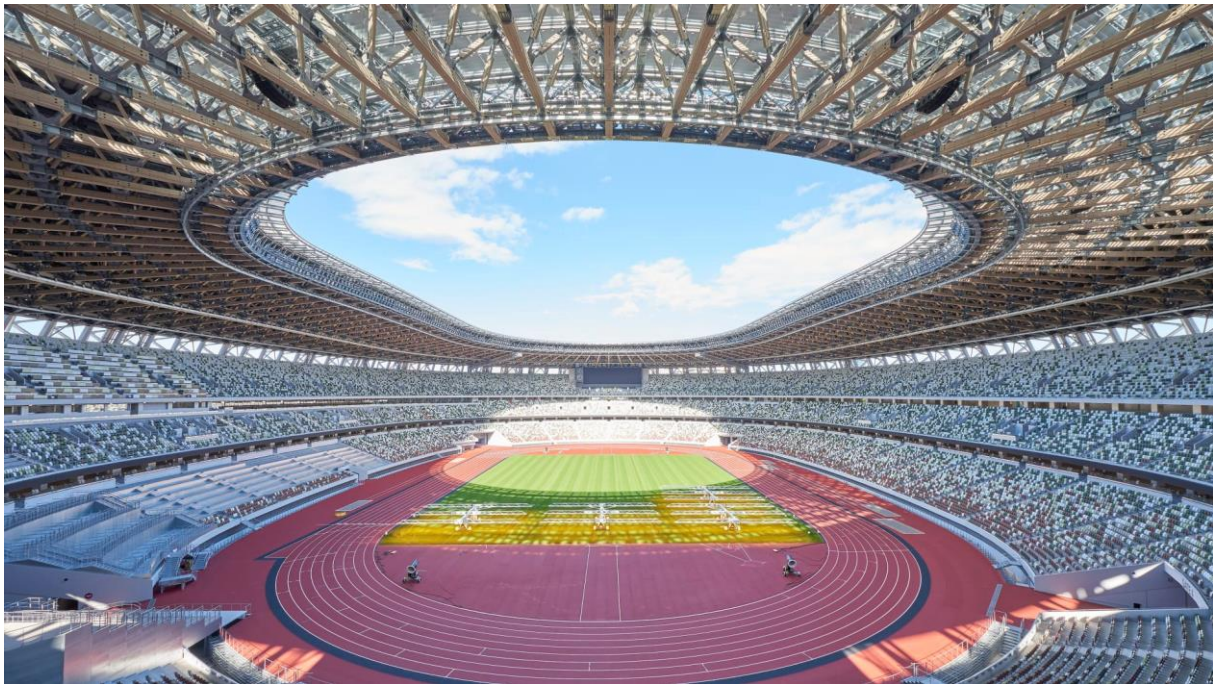
Pontosan két évvel korábban az eredetileg tervezett kezdéshez képest, tehát 2018 nyarán, Japán már javában készült az olimpiára és a beáramló tömegekre. Ennek fényében a régi, 1964-es olimpiára épített stadiont átépítették²⁰ és az új Olimpiai Stadion több mint fele már elkészült, amely Tokió belvárosában található és otthont ad majd a nyitó- és záróünnepségeknek, valamint az atlétikai számoknak és futball mérkőzéseknek, így mondhatjuk, hogy ez lesz a játékok központi helyszíne.²¹ Az eredeti tervek szerint a stadion 2019 novemberére készült volna el, azonban kis csúszással 2019 decemberében nyitották meg a nyilvánosság számára, amikor pontosan 2020 kiválasztott próbálhatta ki az új atlétika pályát egy rövid kocogással. A létesítmény kialakítása szempontjából elmondhatjuk, hogy kiválóan szimbolizálja az eredetiség és nyitottság kombinációját, hiszen a hagyományos japán esztétika és a modern elemek egyaránt képviseltetve vannak. Nem véletlenül nevezték el „Stadion az erdőben” névvel, hiszen valóban Tokió egyik legnagyobb zöld övezetének szélén helyezkedik el és a természet előtt tisztelegve a körülbelül 60 ezer nézőhely színei is a zöld és a barna. A stadion tetőszerkezetét úgy építették, hogy mind a 47 prefektúrából érkezett hozzá építőanyag, egy kisebb rész pedig üvegből készült, hogy minél több napfény érhesse a természetes füves pályát. Természetesen a stadion építése körül is voltak viták, leginkább a költségvetés szempontjából. Az eredeti tervek szerinti 2 milliárd dollárra rúgó büdztét végül 1,4 milliárd dollárra csökkentették, ami a kormányzati költségvetés határain belül volt.²²

---

²⁰ „Olympic Stadium” É.n.

²¹ „How Prepared is Tokyo Two Years from the Olympics” 2018.

²² EIRAKU 2019.

4. kép - Az új olimpiai stadion Tokióban

Forrás: Tokyo 2020 honlapja

Szintén 2018 nyarán vette kezdetét az olimpiai vízi központ kialakítása is, ahol majd az úszó és egyéb vizes számok kerülnek megrendezésre. Bejelentették a maraton útvonalát is, amelyet az eredeti terv szerint a fővárosban rendeztek volna, azonban 2019 októberében megszületett a döntés, hogy a versenyszámot inkább Sapporo városában fogják megtartani. A döntést azzal indokolták, hogy elkerülhessék a korábban a dohai atlétikai világbajnokságon történt nehézségeket, amit a hatalmas hőség okozott. Az említett eseményen a maratont az időjárási viszontagságok miatt éjfélkor indították, hogy ezzel kiküszöböljék a nappali hőséget, azonban még így is 30°C volt a hőmérséklet és rendkívül magas a páratartalom, ami tovább nehezítette a versenyzők helyzetét, és ennek következtében, a női futók mintegy 40%-a nem tudta teljesíteni a versenyt. Ezt a kellemetlen szituációt elkerülendő, a szervezők úgy döntöttek, hogy a nyáron hűvösebb éghajlatú Sapporo városa lesz a versenyszám házigazdája.²³

A szervezők nemcsak a maraton terén lépték túl Tokió határát, hanem amint azt korábban is taglaltam, egyik fő céljuk a 2011-es fukushimai katasztrófa utáni rekonstrukció is. Ennek érdekében az ország északkeleti része is kiveszi majd a játékokból a maga részét, hiszen például a tervek szerint majd Fukushimából indul országos útjára

---

²³ ISHIKAWA 2019.

az olimpiai láng. A helyi embereknek ez egy lehetőség arra is, hogy tudassák a világgal, felépültek a katasztrófa okozta károkból.²⁴

A szervezők végül összesen 41 helyszínt készítettek elő, újítottak fel és építettek meg az ötkarikás játékokra. A tokiói játékok hivatalos honlapján megtalálható az összes színtér, ahol valamilyen versenyszámok kerülnek majd megrendezésre.²⁵ Ezek közül a legtöbb természetesen Tokió területén található, néhányat azonban, amint azt már korábban is említettem, különböző okokból vidéki városokba költöztettek. Vegyük csak sorra először Tokió helyszíneit. A verseny epicentrumát, az új Olimpiai Stadiont korábban már említettem, de fontos helyszín lesz továbbá a Tokyo Stadion, ahol további futball, modern öttusa és rögbimérkőzések lesznek, valamint a Tokyo Aquatics Centre, amely szintén újonnan épült és ahol az úszó, műugró és szinkronúszó versenyszámokra kerülnek megrendezésre. Több versenyhelyszín ugyebár az 1964-es olimpiáról maradt örökül, ahol most is fontos eseményeket tartanak majd, ilyen többek között a Tokyo Metropolitan Sportcsarnok, amely az asztalitenisznek, a Nippon Budokan, amely a judo és karate mérkőzéseknek ad majd otthont, de a Yoyogi Nemzeti Stadion a kézilabda helyszínéül, valamint az Equestrian Park a lovaglás színhelyeként is ezen örökség közé tartoznak. Kijelölt helyszín továbbá a Tokyo Nemzetközi Fórum, amely egy többfunkciós kiállítóközpont és nagy csarnokokkal rendelkezve kiváló helyet biztosít a súlyemelésnek, a Kokugikan Arena, amely egyébként a sumo birkózás otthona, majd a bokszt mérkőzéseknek ad helyet. A Musashino Forest Sport Plaza szolgál majd a tollaslabda és modern öttusa helyszínéül, az Oi Hockey Stadionban a hoki meccsre kerül majd sor, a Tatsumi Water Polo Központban a vízilabdára, az Asaka Shooting Range-ben pedig a lövészetre. Ami a tokiói szabadtéri sportokat illeti, a város vezetősége és a szervezők itt sem fukarkodtak a látványos és természetközeli helyszínek kihasználásával. Az olimpiai faluhoz közeli Ariake Urban Sports Park lesz az olyan új sportok helyszíne, mint a BMX vagy a gördeszka, a kosárlabdának és sportmászásnak pedig az Aomi Urban Sports Park ad majd otthont. A Shiokaze Parkban a strandröplabda, a Yumanoshima Parkban az íjászat, a Kasumigaseki Country Clubban pedig a golf kerül majd lebonyolításra. Az Ariake Tenisz Park a tenisz, a Sea Forest Cross-Courty Course a lovaglás, a Sea Forest Waterway pedig az evezés helyszínei lesznek. Teljesen új építésű helyszíneként az Ariake Aréna ad majd teret a röplabdának, és ideiglenes létesítményként az Ariake Gimnasztika Központ és az

---

²⁴ „2 Years to Tokyo Olympics” 2018.

²⁵ A hivatalos honlap: URL: <https://tokyo2020.org/ja/>.

Odaiba Marine Park is szerepelnek majd, ahol az utóbbiban a maraton úszás és triatlon versenyszámok lesznek megtartva. Érdekes helyszín lesz továbbá a Kasai Canoe Slalom Központ is a kenu szlalom futamokra, amely az első ember alkotta pálya erre a célra Japánban.

Amint láthatjuk tehát, Tokió maximálisan kihasználta a város nyújtotta lehetőségeket a helyszínválasztás terén is, röviden pedig tekintsük át a vidéki rendezvények színhelyeit is. Sapporo várost már korábban említettem, ahová a maratonfutás és a gyorsgyaloglás kerül kihelyezésre, illetve a Sapporo Dome-ban majd futball mérkőzésekre is sor kerül. Mitaka városában, a Musashinonomori Parkban bicikliverseny lesz, Saitama város Super Arénájában pedig kosárlabda mérkőzések. Fukushima fontosságáról is tettem korábban említést, az Azuma Baseball Stadionban kerülnek majd megrendezésre az országszerte várt baseball meccsek. Chiba városában a Makuhari Messe Hall ad otthont a vívásnak, a taekwondonak és a birkózásnak, a Tsurigasaki Surfing Beachet pedig a szörfösök vehetik majd birtokukba. Kanagawa prefektúra is szerepel a helyszínek listáján, szintén baseball mérkőzéseknek ad majd otthont, illetve az Enoshima Yacht Kikötőben tartják a vitorlázást. Shizuoka városában három helyszínen is a biciklis számoknak adnak helyet, míg a futball mérkőzések még további négy stadiont fognak elfoglalni: Miyagi Stadion, Ibaraki Kashima Stadion, Saitama Stadion és Yokohama Nemzetközi Stadionját is.²⁶

IV.2. VÁRT ÉS VÁRATLAN TÉNYEZŐK

Az olimpiai előkészületek sikeresen befejeződtek, előre kidolgozott pontos ütemterv és minden kísérő program aprólékos kidolgozása után a nem várt világjárvány elbizonytalanított mindent, amit mindaddig kialakítottak. Éppen ezért a hatalmas infrastrukturális beruházásoknak nem sikerült teljesíteniük feladatukat 2020 nyarán, hogy biztosítsák a monumentális és modern helyszíneket és útvonalakat, élményeket a versenyzők, illetve a nézők számára. A késedelemnek természetesen hatalmas anyagi vonzatai is születtek, hiszen az eredeti tervek szerint mostanra, 2021-re Japánnak már a következő, párizsi olimpiának kellett volna átadni a stafétát. Párizsnak azonban még várnia kell, hiszen Japánnak idén, 2021-ben kell bizonyítania.

---

²⁶ „Olympic Venues” É.n.

Ehhez az előkészületek megtörténtek, azonban ez a gyakorlatban koránt sem volt problémamentes. A már korábban említett Olimpiai Stadion költségvetési problémáján kívül az eredetileg elkészített logóval való plágiumvadás mellett a tokiói utcaképek kapcsán a hajléktalanok dilemmája is előtérbe került, hiszen a város szorgalmazta az utcákon élők kevésbé népszerű helyekre való költözését. Míg Japánban a hivatalos felmérések szerint a hajléktalanság csökken, a magánfelmérések alapján ennek az ellenkezőjére derül fény. A 2019-es adatok szerint országszerte 1126 hajléktalant tartottak számon, ezen felül még körülbelül négyezren alszanak olcsó internetes kávézóknak. Japánban törvénytelen az utcán való koldulás és társadalmi szinten is negatív megítélés alá esnek azok, akik az utcán próbálják megkeresni a napi betevőt mások általi támogatás révén. A város megszépítésének következtében pedig igyekeznek felszámolni a pályaudvarok és parkok körüli sátrakat és kartonházakat, főleg Shinjuku városnegyed területén, ahol a legmagasabb a hajléktalanok száma.²⁷

Egy másik felmerülő lényeges problémakör, hogy miként fogja Tokió felszívni a beáramló tömeget a közlekedés szempontjából. A játékok időtartamára becslések szerint körülbelül 10 millió fő többlettel kell számolni a szervezőknek, így jogosan merül fel a kérdés, hogy vajon miként fogják a játékok érinteni az emberek hétköznapijait a világ egyik egyébként is legnépesebb városában.

Amint azt eddig is megfigyelhettük, szervezés szempontjából Tokió egyik fő szempontja volt igénybe venni a már adott lehetőségeket, létesítményeket és adottságokat. Ennek fényében a már meglévő szállodákat és sportlétesítményeket is megpróbálják kihasználni, azonban így a helyszínek nagy területen vannak elszórva a korábbi olimpiákhoz képest. Például az olimpiai falu körülbelül 10km távolságra van az új Olimpiai Stadiontól. A sportolók megfelelő és kényelmes utazásának érdekében ezért a hatóságok forgalmi ellenőrzéseket fognak eszközölni, hogy a rendezvények során csökkentsék a városközpontba belépő autók számát. A munkahelyekre és egyéb létesítményekhez ingázók utazási ideje minden bizonnyal növekedni fog, így némi kellemetlenséget bizony mindenképpen eredményez majd a megnövekedő városi forgalom, azonban a munkáltatók is igyekeznek rugalmasan állni a fennakadáshoz és biztosítani a távmunkát bizonyos munkakörök betöltői számára.²⁸

---

²⁷ SIRIPALA 2020.

²⁸ WATANABE 2019.

IV.3. OLIMPIA A SPORTON TÚL

Az olimpiai játékok eszméje nem pusztán egy sportesemény sikerességét jelenti, hanem a mögötte meghúzódó társadalmi és kulturális rendezvényeket, a nemzetközi közeledést és hogy a sport szeretete és ünneplése köti össze az embereket, akik a világ minden tájáról gyűlnek össze. Japán a játékok ezen oldalát is színvonalasan biztosítva kiváló kísérőprogramokkal és az ország imázsára építve, látványosságokkal kívánja kihasználni a különleges kulturális és történelmi adottságait. A több mint kéthetes eseménysorozat ideje alatt került volna megrendezésre a Tokyo 2020 Nippon Festival, amelynek keretében rengeteg résztvevővel együttműködve a város több pontján számos kulturális programmal szórakoztatták volna az érkezőket.²⁹ Miért történik minden feltételesen? Természetesen a koronavírus-járvány miatt elhalasztott játékok kísérőprogramjait is felfüggesztették a szervezők, így a fesztivál megrendezése az idejű játékokon bizonytalan, nagyban függ majd az aktuális járványügyi helyzettől és az olimpiai játékok megrendezésének módjától.³⁰ Amennyiben a szervezőknek lehetőségük lesz rá, olyan programokat kínálnak majd az érdeklődők számára, mint például kabuki és opera ötvözetéből született előadások, illetve más kulturális és interkulturális események.³¹

A fesztiválon kívül a szervezők a nézők szórakozását fokozva országszerte élő kivetítésekkel is készülnek, amelyek majd összehozzák a helyi közösségeket is.³² A Partner Házak³³ projekttel a világ sokféleségét kívánják reprezentálni, például konyhaművészetben és különféle performanszokon keresztül.³⁴ A „Make the Beat!” kampány pedig inkább a közösségi médiát használó fiatalokat hivatott megcélozni, amely kezdeményezés részeként a szurkolók videókat tölthetnek fel az olimpiai szurkolásról, biztatásról, a szervezők pedig majd ezen videók közül válogatva fognak lejátszani a játékok ideje alatt a nagyközönség és a sportolók szeme előtt.³⁵

Japán különös figyelmet fordít az olimpiai szervezés során a fenntarthatóságra és környezetvédelemre. Ez kiemelt fontosságú szempont az egyébként is természetvédelemre sokat adó ország számára. A játékok megrendezése kapcsán

---

²⁹ „Tokyo 2020 Nippon Festival” É.n.

³⁰ „Nippon Festival Events Cancelled” 2020.

³¹ „Tokyo 2020 Nippon Festival” É.n.

³² „Live Sites” É.n.

³³ „Tokyo 2020 Partner Houses” 2020.

³⁴ „Tokyo 2020 Partner Houses” 2020.

³⁵ O’KANE 2019.

különböző stratégiákat alkalmaznak, gyakran a lakosság bevonásával. A játékok fenntarthatósági koncepcióját a „Legyünk jobbak, együtt – a bolygóért és az emberekért” szlogennel határozták meg. Tokió vállalta tehát a fenntartható játékok és a globális fenntarthatósági kihívások megoldási modelljeinek bemutatását a tokiói játékokon keresztül.³⁶

A szervezők a műanyagok okozta környezetszennyezés problémájára való figyelemfelkeltés okán az olimpiai érmeket és a dobogókat műanyag hulladékokból és elektronikai eszközök újrahasznosítható elemeiből készítették el. Ehhez bevonták a lakosokat is, elindítva a kampányt, aminek során az emberek és vállalatok az elhasználandó és régi telefonokat, számítógépeket és egyéb elektronikai eszközöket gyűjtötték be. A projekt olyan sikeresnek bizonyult, hogy jóval túlteljesítették a kitűzött célt. A begyűjtött eszközökből kinyert fémeken kívül pedig az óceánok megtisztítása révén gyűjtött hulladékot is hasznosítják majd.³⁷ Ezen törekvésen kívül 63 japán község csatlakozott a kezdeményezéshez, amelyen belül az olimpiai falu építéséhez különböző helyi hatóságoktól kapott fát használtak fel, a játékok után pedig ezeket a közösségek újra felhasználhatják majd. A tokiói játékokon a beszerzett források mind meghatározott kritériumoknak kell megfeleljenek, ilyen például a papír és a pálmaolaj is. Továbbá a versenyhelyszínek kialakításakor is odafigyeltek az energiatakarékosságra és a megújuló energiák használatára.³⁸

---

³⁶ „Tokyo 2020 Sustainability” É.n.

³⁷ OLÁH 2019b.

³⁸ „Nagy lépések egy fenntartható olimpia felé” 2019.

5. kép - A tokiói olimpia érmei a fenntarthatóság jegyében készültek

Forrás: Tokyo 2020 honlapja

A fenntarthatóságon kívül Japán még egy modern újdonsággal kecsegtet a színvonal növelése okán. Az egyébként is fejlett robot technológiával rendelkező ország ez alkalommal ezen tudományterületet is szándékozik kihasználni oly módon, hogy például robotok várják majd a nézőket és sportolókat a versenyhelyszíneken, miközben közvetítik is a játékokat a távolról követők számára is, ezzel egy csúcstechnológiás élményt biztosítva mindenkinek. Az olimpiai technológiai fejlettségről árulkodik a mesterséges intelligencia sportolók követésére való alkalmazása, a felhőalapú műsorszórás és az 5G technológiák használata.³⁹

A japán robotok nem pusztán az olimpia részesei válnak majd, de már a versenyzők felkészülésének támogatásában is kivették részüket. A japán röplabdacsapat válogatott tagjai például edzéseiken robot ellenfelekkel gyakoroltak. Az úgynevezett blokkolórobotokkal való edzés fejleszti a sportolók szerváit, lecsapását és egyéb speciális technikáikat.⁴⁰

A nemzetközi sajtót is széles körben lenyűgözték az olimpiai kabalafigurák külalakját magukra öltő kék Miraitowa és rózsaszín Someity robotok, amelyek a vendégek és versenyzők fogadásakor töltenek majd be fontos szerepet beépített arcfelismerő technológiájuk és érzelemkifejező szemeik segítségével. A Toyota Motor Corporation által

³⁹ MCCASKILL 2019.

⁴⁰ OLÁH 2019a.

kifejlesztett robotok integetnek majd és kezet is ráznak az érkezőkkel, így próbálják a gyerekek számára is élvezetessé tenni a játékok minden pillanatát.⁴¹

A T-HR3 humanoid és a T-TR1 robotok célja, hogy eljuttassák a játékokat azokhoz, akik fizikailag nincsenek jelen a helyszíneken. A robotok távolabb található robotok irányába való képek és hangok továbbításával biztosítják az élményt a nézők számára. A FSR robotok az olimpiai dobóeseményeken segítik majd a szervezők munkáját, hogy navigációjuk segítségével csökkentsék a kalapácsok, gerelyek összeszedésére szükséges időt.⁴²

6. kép - Az olimpiát segítő robotok

Forrás: GREENSPAN 2020.

IV.4. MENETREND

Bár a játékok megrendezésének körülményei még a mai napig tele vannak bizonytalansággal a pandémia következtében, Japán gyorsan reagált a váratlan helyzetre és a szervezők igyekeztek minél korábban kidolgozni egy új ütemtervet a játékok lebonyolítására. Az új tervek alapján 2021. július 23. és augusztus 8. között kerülnek

---

⁴¹ GREENSPAN 2020.

⁴² „New Robots Unveiled for Tokyo 2020 Games” 2019.

megrendezésre a XXXII. nyári olimpiai játékok, a tényleges verseny azonban két nappal a nyitóünnepség előtt, július 21-én megkezdődik a softball mérkőzésekkel Fukushimában.⁴³

A szervezőbizottság korábbi elnöke, Mori Yoshirō is üdvözölte a gyors megoldásokat, nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy mennyire fontos a versenyzők számára a pontos időpontok ismerete, hiszen annak fényében tudják koordinálni edzéstervüket a játékokra. Az ötkarikás játékok első érmeit már július 24-én kiosztják a 10 méteres női lövészetben, illetve a judóban, amelyben Japán különösen érdekelt, hiszen rendszerint versenyzőik az éremesélyesek közé tartoznak. A játékok csúcspontja egyértelműen augusztus 7-én lesz, amikor 34 éremversenyt rendeznek.⁴⁴ Az utolsó napon kerül sor majd sok sportágban a döntő mérkőzésekre, illetve a nap végén a záróceremóniára, ahol Japán átadja majd a stafétát Párizsnak, a 2024-es játékok házigazdájának.

A 2020-as játékokat nagy szurkolói érdeklődés lengte körül, a jegyekre nagy volt a kereslet és nagyon nehezen lehetett hozzájutni. A szervezők tavaly közölték, hogy mintegy 7,8 millió jegyet állítottak ki, azonban a becsült kereslet ennek tízszerese volt.⁴⁵ A szervezőbizottság jelenleg azon dolgozik, hogy az idén megrendezésre kerülő játékok biztonságos környezetben valósulhassanak meg. Várhatóan a tavasz folyamán születik döntés arról, hogy a nézők részt vehetnek-e az olimpián, ha igen, akkor is fennáll a helyzet, hogy csak a belföldi jegytulajdonosok kísérhetik figyelemmel az eseményeket szemtől szembe. Amennyiben külföldi szurkolók is érkezhetnek, úgy a korábban vásárolt jegyek érvényesek lesznek az új időpontokra is, illetve azok, akik a halasztás miatt nem tudnak részt venni a játékokon, kérhetik az ár megtérítését.⁴⁶

IV.5. „REMÉNY VILÁGÍTJA MEG UTUNKAT”

Az olimpiai események kezdetéig azonban nem kell Japánnak a nyárig várnia, hiszen a tervek szerint március 25-én elindul országszerte az olimpiai láng. A szervezők természetesen figyelemmel kísérik majd a járványügyi helyzetet és annak változását, majd ahhoz igazodva hajtanak végre esetleges változtatásokat az útvonalon.⁴⁷

---

⁴³ „Olympic Competition Schedule” 2021.

⁴⁴ KANO 2020.

⁴⁵ MAESE 2021.

⁴⁶ 東京 2020 観戦チケット大会延期に伴う希望者への払い戻し実施について

⁴⁷ „Covid-19 Countermeasure Guidelines for Olympic Torch Relay” 2021.

Az olimpiai láng valójában már tavaly március 20-án megérkezett Tokióba egyenesen a játékok őshazájából, Görögországból, ahol március 12-én gyújtották meg, azonban a verseny elhalasztása miatt elrejtették a nyilvánosság elől. Végül 2020 augusztusában történt meg a leleplezés egy kisebb ceremónia keretén belül az új Olimpiai Múzeumban. Az ünnepségen részt vett a tokiói olimpiai szervezőbizottság korábbi elnöke, Mori Yoshirō, valamint a Japán Olimpiai Bizottság elnöke, Yamashita Yasuhiro is. Az olimpiai bajnok cselgáncsozó Yamashita nyilatkozatában arról beszélt, hogy ez a láng támogatja majd a sportolókat, motiválja őket a készüléskor és reményt ad mindenki számára.⁴⁸

A „Hope lights our way” mottóval ellátott körút előreláthatóan Fukushimaiban veszi kezdetét, a J-Village néven ismert központból. Ez alkalom is szimbolizálja majd, hogy a térség milyen messzire jutott az újjáépítésben és megint minden szép és jó a korábban katasztrófa sújtotta területen is.⁴⁹

Várhatóan körülbelül tízezer ember csatlakozik majd a váltóhoz, amely közel négy hónap alatt 859 településen halad keresztül Japán-szerte az olimpiai játékok nyitónapjáig, július 23-ig.⁵⁰

A „Hope lights our way”, azaz a „Remény világít utunkon” koncepció szerepe, hogy egyesítse a japán társadalmat egymás támogatásában, elfogadásában és bátorításában. 2020-ban és 2021-ben az olimpiai láng nem pusztán egy új korszak kezdetét jelzi, amely terjeszti az utat megvilágító reményt, hanem a japán emberek örömét és lelkesedését is hivatott hirdetni a játékok közeledtével.⁵¹ A körút ugyebár Japán Tōhoku régiójából indul idén tavasszal és miután elviszi a déli prefektúrák irányába az olimpiai lángot, egészen Okinawa szigetéig haladva, onnan visszafordul és Nagasaki város irányából észak felé halad az ország nyugati vonalán elérve Hokkaidō szigetét, onnan pedig ismét dél felé a fővárost megcélozva érkezik július 9-én a 47. állomásra, Tokióba, ahol tovább folytatja útját egészen a nyitóünnepségig.⁵²

Ez tehát a cél: megérkezni Tokióba. Ez volt a cél 2020 nyarán is, azonban köztudomású, hogy a játékokat végül elhalasztották. A következő fejezetben ennek okait és következményeit tárgyalom.

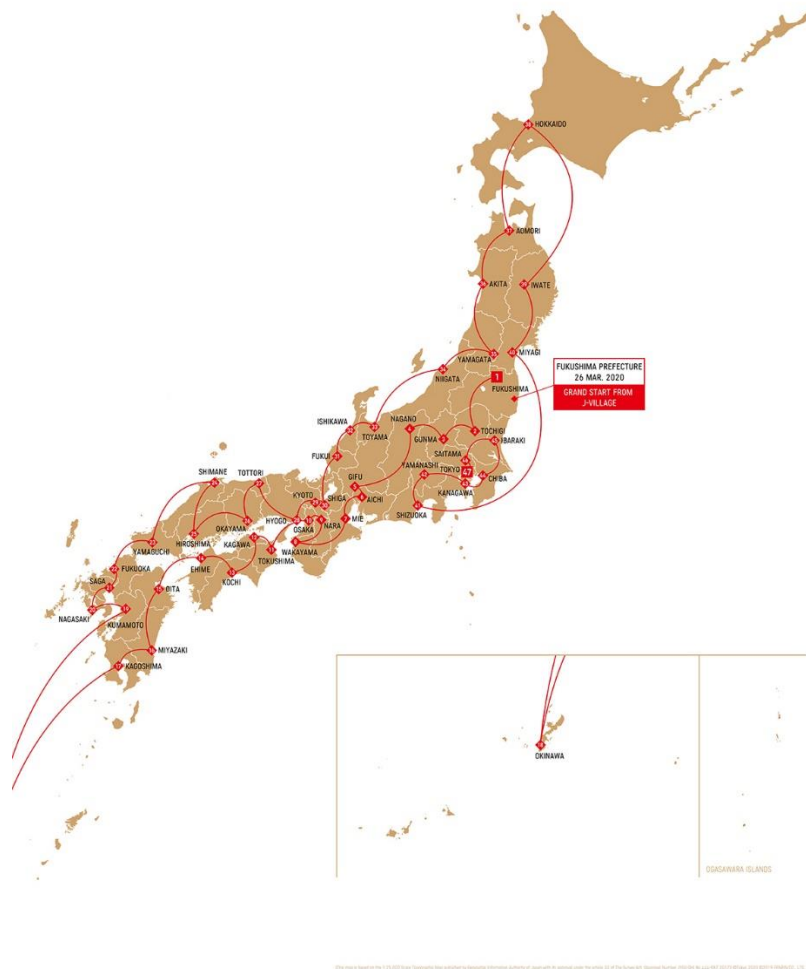
⁴⁸ „Olympic Flame Out on Display in Japan Olympic Museum” 2020.

⁴⁹ ISHIKAWA 2020.

⁵⁰ „Olympic Torch Relay to Start...” 2020.

⁵¹ „About the Tokyo 2020 Olympic Torch Relay” É.n.

⁵² „Route of the Tokyo 2020 Olympic Torch Relay” É.n.

7. kép - A váltó útvonalterve

Forrás: Tokyo 2020 honlapja.

V. A COVID-19 ÉS AZ ÚJRATERVEZÉS

2020-ban a világ egy új, vírusos kórokozó megjelenésének lett tanúja, amelyet a 2019-es koronavírus járvány (Covid-19) okozott, ennek eredményeként pedig az Egészségügyi Világszervezet (WHO) nemzetközi közegészségügyi vészhelyzetet hirdetett.⁵³ A járvány a kínai Hubei tartomány Wuhan városából indult el és előbb egész Kínára, nem sokkal

⁵³ „WHO Director-General’s Statement” 2020.

később pedig az egész világra kiterjedő járványt okozott. A Kínával szomszédos és közeli országokba jutott el legelőször a rejtélyes megbetegedés, Japánban 2020 január 3-án regisztrálták az első megbetegedéseket.⁵⁴

Murakami Hiromi, a tokiói Országos Politikai Tanulmányok Intézetének (Global Health Innovation Policy Program) globális egészségügyi innovációs politikai programjának munkatársa, 2020 márciusában az East Asia Forumon megjelent cikkében bírálta a japán kormány elhúzódo járványügyi döntéshozatalát. Az iskolák bezárását és az egyéb intézkedéseket kevésnek és későinek érezte, elítélte a vezetőségtől érkező vegyes üzeneteket a „nagyon enyhe” mégis halálos vírusról való tájékoztatás kapcsán. Murakami célzott az olimpiai játékok kudarcra való ítéletére a járvány kitörése miatt, ugyanakkor feltette a kérdést, hogy vajon Japán képes lesz e 2020 nyaráig leküzdeni a hatalmas kihívásokat.⁵⁵ A politikai döntéshozókat tehát széleskörű bírálat érte a pandémiára adott lassú válaszuk miatt és azzal vádolták őket, hogy az olimpia elsőbbséget élvez a közegészségügy kárára.⁵⁶ Jelenleg már tudjuk, hogy sem Japánnak, sem pedig a globális járványkezelésnek nem sikerült 2020 nyaráig megállítani a vírus terjedését, sőt újabb és újabb megbetegedéseket észlelnek az egész világon. A járvány sokkal nagyobb méreteket öltött, mint azt a kitörés kezdetén bárki is gondolta volna, így véleményem szerint nem csak a japán válságkezelés bukott meg a Covid-19 „vizsgán,” de az egész világ küzd a nehézségekkel. Bár jelen tanulmányban sem nem tisztom, sem nem célom a japán kormány járványkezelési tevékenységét megítélni, de lévén az olimpiai játékokat szervező ország, fontos a mindenkori egészségügyi és járványügyi helyzetének az ismerete. A statisztikai adatokat figyelembe véve azonban elmondhatjuk, hogy 2021 márciusára mérséklődni látszik a helyzet és csökken a megbetegedések száma az országban.⁵⁷

2020 tavaszán, ahogy a járvány egyre inkább terjedt szét a világ egyes országaiban, mérlegelni kellett a nagyobb sportesemények megrendezését is ugyanúgy, ahogy más nagyszabású rendezvények megtartását is.

Az olimpiai rendezéssel kapcsolatos aggályok már a kvalifikációs versenyek elhalasztásával, törlésével nyilvánvalóvá váltak. A taekwondo világbajnokság ázsiai selejtezőjét a kínai Wuxi városból Jordánia fővárosába költöztették át, majd az európai

---

⁵⁴ „Coronavirus Desease in Japan” É.n.

⁵⁵ MURAKAMI 2020.

⁵⁶ MACNAUGHTAN 2020.

⁵⁷ „Covid-19 Explorer” É.n.

kvalifikációs tornát ahelyett, hogy az eredeti, milánói helyszínen rendezték volna meg, áthelyezték Moszkvába az akkori olasz járványügyi helyzet miatt. Több más sportverseny lemondása is megakadályozta a sportolókat a ranglisták alakításában, amelyek meghatározzák az olimpián versenyezni jogosultakat. 2020 tavaszán még nem volt teljesen egyértelmű a nyári játékok jövője, felmerültek olyan forgatókönyvek, hogy a nézők nélküli megrendezés is egy opció, hiszen amint azt korábban is említettem már, Görögországban 2020 márciusában is nézők nélkül került sor az olimpiai láng meggyújtására.⁵⁸

V.1. PLUSZ EGY ÉV

2020. március 24-én az aktuális járványügyi helyzetet mérlegelve előzetes tanácskozások után a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság, a 2020 Tokyo szervezőbizottsága, Tokió vezetősége és japán kormánya közösen bejelentették a 2020-as tokiói nyári olimpiai és paralimpiai játékok egy évvel való elhalasztását. A NOB elnöke, Thomas Bach előzetesen egyeztetett Abe Shinzō akkori miniszterelnökkel, majd március 30-án egy telefonos konferencia alkalmával Bach, Mori Yoshirō, a szervezőbizottság akkori elnöke, Koike Yuriko, tokiói kormányzó, valamint Hashimoto Seiko olimpiai és paralimpiai miniszter, megállapodtak az új ütemtervben.⁵⁹ Ezzel a döntéssel történelmet írtak, hiszen olimpiát most először halasztottak el egy évvel. Bár az olimpiai láng továbbra is Japánban maradt, a március végén kezdődő országos körútját elhalasztották tavaly, így az idén, azaz 2021 márciusában veszi majd kezdetét. Az elhalasztásról szóló határozatot a nemzetközi sport is üdvözölte, pozitívan értékelték abból a szempontból, hogy a helyzet súlyosságát figyelembe véve, ez a legracionálisabb döntés. Thomas Bach, a NOB elnöke az NHK hírportálnak úgy nyilatkozott, hogy „az emberiség nagyon sötét alagúton megy most keresztül, és szeretnénk az olimpiai lánggal megvilágítani ennek a sötét alagútnak a végét. A 2021-es tokiói olimpia a kihívás leküzdésének nagyszerű ünnepe lesz.”⁶⁰

Természetesen az elhalasztásról született döntést követően kezdődött a munka neheze az újratervezéssel kapcsolatban, hiszen a szervezőknek át kellett gondolniuk a helyszínekkel, az önkéntesekkel, és természetesen a költségvetéssel járó problémákat is.

---

⁵⁸ STOOS – DICHTER 2020.

⁵⁹ „IOC, IPC, Tokyo 2020 Organising Committee and...” 2020.

⁶⁰ NOCHI 2020.

2020-ban a nyári játékokra várhatóan mintegy 11 ezer sportoló, 7000 tisztviselő, 25 ezer média képviselő, 80 ezer önkéntes és körülbelül 900 ezer napi néző érkezett volna. A 7,8 millió jegyből a japán szurkolók csaknem 4,5 milliót felvásároltak már és Japán akkorra már több mint 12,6 milliárd dollárt költött a tokiói játékokra. Az olimpia globális közvetítési jogai dollármilliárdokra rúgnak, és a NOB jövedelmének háromnegyedét ezek teszik ki. Az NBC 1,4 milliárd dollárt fizet csupán az amerikai közvetítésért.⁶¹ Elnézve ezeket a számokat körvonalazódni látszódik az elhalasztás okozta komplikáció nagyságrendje.

Bármekkorák is legyen a veszteségek gazdasági és sportszakmai szempontból, a szervezők és az ország számára a legfontosabb szempont a szervezési kérdésekben a sportolók és a szurkolók, valamint minden ember egészségének megóvása. Így a megfelelő higiéniai eszközök biztosítása is elsődleges feladatnak minősül. A szervezők természetesen készek rendelkezésre bocsátani fertőtlenítő szereket és olyan védőfelszereléseket, mint az arcmaszkok vagy arcpajzsok, de újdonságként hőmérő tapaszokat is fejlesztettek, amelyek a bőrre tapasztva képesek a testhőmérséklet mutatóására.⁶² 2020 tavaszán, amikor még az újdonság erejével érte a világot a rejtélyes betegség, bizonytalan volt megjósolni, hogy vajon mikorra várható a járvány lecsengése, egyáltalán lehet-e majd ilyen nagy kaliberű eseményeket rendezni, mint például az olimpiai játékok, és amennyiben lehet, azt milyen korlátozott körülmények között lehet megszervezni. A rengeteg bizonytalanság nem segítette a szervezők dolgát, akik mintegy szélmalomharcként szervezték újra és újra a korábban tökéletesen kidolgozott terveket. Mindazonáltal a kutatásoknak és fejlesztéseknek köszönhetően mára a világ sokkal többet tud az új típusú koronavírusos megbetegedésről, mint azt egy évvel ezelőtt elmondhattuk, annak kezelésében és megfékezésében is jártasabbak a szakemberek és a járványügyi helyzet értékelői, tanácsadói. Ennek fényében elmondhatjuk, hogy a tokiói olimpiai játékok megrendezésre kerülnek 2021 nyarán, bár annak formája és a hogyan kérdésekre adott válaszok még váratnak magukra a helyzet alakulásának függvényében a szakemberek általi döntésekre. Thomas Bach, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a sportolókhoz szólva arról beszélt, hogy előreláthatóan több forgatókönyvet dolgoznak ki a jelenlegi globális helyzet figyelembe vételével, hogy aztán amint eljön az ideje, a legideálisabb scenárió váljon valósággá. Bach továbbá kifejtette, hogy az előrehaladott

---

⁶¹ Macnaughtan 2020.

⁶² „Organizers Try To Get Word Out About Covid-19 Measures” 2020.

technológiai kutatásoknak köszönhetően megvannak a módszerek, hogy egy mindenki számára biztonságos olimpia kerüljön megrendezésre. Az olyan eszközök, mint a gyorsesztek, illetve a védelmet nyújtó vakcinák nagy segítséggel lehetnek majd a sportolók és a szervezők számára is egyaránt.⁶³

V.2. EGY SZERÉNYEBB OLIMPIA...

A közelgő tokiói olimpiát tartják a valaha rendezett legrágább játékoknak – bár a szervezők állítják, hogy több milliárd dollárnyi költségcsökkentést hajtottak végre a már meglévő létesítmények használatával - az egyéves csúszás nélkül is, így képzelhetjük, hogy a szervezők mennyire igyekeznek csökkenteni az elhalasztással járó kiadásokat és veszteségeket. Ennek érdekében olyan elképzeléssel álltak elő, hogy az olimpiát „egyszerűsíteni” tervezik. Olyan területeket természetesen, ahol nagy megtakarításokat lehet kieszközölni, nem könnyű találni egy ilyen nagyszabású esemény során. A szervezők olyan területen nyújtottak be költségcsökkentési javaslatot, mint a díszítő elemek, csökkentik az érdekelt felek delegációinak méretét, a 100 fős tolmácsállományt öt fővel redukálják, kevesebb ingajáratot indítanak, felfüggesztik a kabala jelmezek gyártását és a hivatalos csapatüdvözlés ceremóniáit is törlik. Az olyan nagyszabású beruházások, mint a 1,4 milliárd dolláros új olimpiai stadion vagy az 520 millió dolláros úszókomplexum már korábban megtörténtek, így ezeken a költségeken már nem volt mit kurtítani.⁶⁴ A szervezők becslései szerint azonban az egyszerűsítésből származó költségcsökkentés mintegy 280 millió dollárt tesz ki. Mori Yoshirō, a szervezőbizottság korábbi elnöke említette még a partik és fogadások számában és méretében történt változtatásokat, amelyek szintén hozzájárulnak a költségek minimalizálásához.⁶⁵

Azt, hogy vajon összességében mennyibe fog kerülni a halasztás, nehéz felmérni. A becslések szerint több milliárd dollár lehet, de a szervezők nem tesznek közzé pontos adatokat a többletköltségekről mindaddig, míg nincsenek konkrét számok. Nemcsak a késedelemből adódó pluszköltségekkel kell számolni, de az esemény előtt és alatt elvégzendő egészségügyi vizsgálatok költségeivel, amelyeket a sportolókon, munkatársakon, tisztviselőkon és esetlegesen szurkolókon végeznek. A számlák nagy

---

⁶³ „IOC President Bach’s Message” 2020.

⁶⁴ „IOC Gets Official Look at Simplification for Tokyo Games” 2020.

⁶⁵ „Tokyo Organizers Say They Have Found...” 2020.

része pedig majd az adófizetőkre hárul. Az olimpiai költségvetésben mintegy 5,6 milliárd dollár származik magántőkéből, ebből pedig körülbelül 1,3 milliárd dollár a Nemzetközi Olimpiai Bizottságtól. A NOB közölte, hogy további 650 millió dollárt ad a halasztás költségeinek kompenzálására, azonban ez várhatóan meghaladja majd ezt az összeget. A kiadások fennmaradó részét tehát – ami még felbecsülhetetlen jelenleg – a japán kormány, Tokió városa és a prefektúrák kénytelenek fedezni.⁶⁶

Japán számára azonban mindennél, még a költségek visszaszorításánál is fontosabb, hogy a játékok megrendezésre kerüljenek, hiszen az ország imázsépítésének és a társadalom kohéziójának újjáépítése céljából nélkülözhetetlen a sikeres olimpia. Hashimoto Seiko, a japán olimpiai miniszter is úgy nyilatkozott, hogy a tokiói játékokat 2021-ben „bármilyen áron” meg kell rendezni.⁶⁷ Mori Yoshirō is hangsúlyozta a játékok megrendezésének fontosságát, illetve kiemelte, hogy mennyire fontos, hogy helyreálljon a játékok mögötti, korábban megingó társadalmi támogatottság. A szervezőknek tehát elengedhetetlen a hazai közvélemény meggyőzése arról, hogy az olimpia megrendezése nem fogja negatívan érinteni az ország járványügyi helyzetét, amely nemzetközi szinten is az egyik leginkább pozitív képet mutatja.⁶⁸

Annak érdekében, hogy a hazai és nemzetközi közvélemény is belássa a helyzet megoldására törekvő intézkedések helyességét, a szervezők igyekeznek a legkedvezőbb feltételeket biztosítani a résztvevők számára, hogy az olimpiai játékok ne jelentsenek egészségügyi kockázatot. A már jól ismert védekező mechanizmusok mellett, mint a tesztelések, maszkviselés, fertőtlenítés és a sportolók buborék-életmódja, a szervezők latba vethetik a vakcinákat is, hiszen 2021 tavaszától a világ nagy részén megindult a koronavírus elleni védőoltások beadása, így felmerülhet a kérdés, hogy lehetséges-e teljes átoltottságú olimpiát rendezni.

V.3. A FORGATÓKÖNYVEK

A játékok közeledtével a Nemzetközi Olimpiai Bizottság 2021 februárjában kibocsátott több úgynevezett forgatókönyvet (playbook), amelyek az olimpiára történő utazás és ott tartózkodás előírásait foglalják magukban külön a sportolók, a nemzetközi szövetségek, a

---

⁶⁶ „Tokyo Organizers Say They Have Found...” 2020.

⁶⁷ „Minister: Olympic Games Must Be Held...” 2020.

⁶⁸ „Tokió: mégis lesz idén olimpia” 2021.

sajtó képviselői, a műsorszolgáltatók, a marketingesek és a sportolók családjai számára. A szabályok arra intik a versenyzőket és a résztvevőket, hogy minimalizálják a fizikai érintkezéseket, így például kerülendő a kézfogás és ölekezés, a tömeg, illetve a tömegközlekedési eszközök használata. A sportolók elindulás előtt kötelesek teszteltetni magukat, illetve regisztrálniuk kell egy applikációba, amely követi majd az egészségügyi helyzetet az előre betervezett programokon és érintkezéseket keresztül. A megérkezést követően is valószínűleg tesztelés vár majd a látogatókra, illetve az ott tartózkodás ideje alatt a résztvevőknek ragaszkodniuk kell az előre meghatározott egyéni 14 napos útvonaltervezethez. Az egyes helyszínekre való belépéskor testhőmérséklet vizsgálat vár minden érkezőre és szűrési pontok lesznek biztosítva az esetleges megbetegedések gyors felismerésére és izolálására. A Forgatókönyv kitér a vakcinára is, azonban annak megszerzését nem teszik kötelezővé az érkezők számára, mivel minden országban más oltási stratégia alapján dolgoznak, más vakcinamennyiségek az elérhetőek. Bár a NOB jelezte, hogy tárgyalásokat folytat az egyes országok bizottságaival az olimpikonok mihamarabbi vakcinához jutása kapcsán.⁶⁹

2020 szeptemberében Mutō Toshirō, az olimpiai szervezőbizottság tagja, nyilatkozatában említette a külföldi szurkolók kapcsán, hogy szeretnék elkerülni azt a helyzetet, hogy külföldi támogatók ne tudjanak részt venni a játékokon.⁷⁰ Nos, Mutō és a szervezők, valamint a rajongók álma megdőlni látszik, ugyanis a szervezők nagy valószínűséggel nem engedik majd be őket. A hivatalos döntés 2021 március 25-én fog megszületni, de a nyilatkozatok alapján valószínűsíthető, hogy várható a dolgok ilyen alakulása. A helyszínekre beengedhető nézők számáról pedig majd áprilisban terveznek dönteni. Hashimoto Seiko, a szervezőbizottság új elnöke is utalt rá nyilatkozatában, hogy bár nagyon szeretnék, ha a szurkolók megtöltenék a stadionokat, nem szeretnék, ha egészségügyi krízis alakulna ki. Bár Mutō optimizmusának adott hangot, szerinte mégsem kizárható, hogy a játékok végül zárt ajtók mögött kerülnek megrendezésre, mivel a főváros és környéke még mindig erősen érintett a fertőzöttség tekintetében. Az olimpia újbóli elhalasztására vagy lemondására azonban kevés az esély. Mutō kifejtette ezzel kapcsolatban, hogy a sportolók számára ez az egy év csúszás is

---

⁶⁹ The Playbook: Athletes and Officials 2021.

⁷⁰ „Tokyo Olympic CEO: Vaccine Not Requirement To Hold Games” 2020.

hatalmas kihívást jelentett, nem edzhetnek ilyen nyomás alatt még egy évig, illetve a felmerülő többletköltségek tarthatatlanul magasra emelkednének.⁷¹

Véleményem szerint a tokiói szervezőbizottság a megfelelő szakemberekkel konzultálva igyekszik a lehető legbiztonságosabb feltételek mellett megrendezni a játékokat. Körültekintő a sportolókat és más résztvevőket érintő szabályozások kapcsán. Természetesen nehéz jóslásokba bocsátkozni a 2021-es nyári járványügyi helyzetet illetően, de amíg az emberi élet megóvása és az egészségmegőrzés az elsődleges szempontok, addig bármilyen döntés is születik a rendezéssel kapcsolatban, azt az olimpiai közösségnek el kell fogadnia és tiszteletben kell tartania. A gyors technológiai és orvostudományi reakcióknak köszönhetően mára már a vakcina több verziója a világ rendelkezésére áll, így a még fennmaradó körülbelül négy hónap alatt nagyon sok minden történhet a koronavírus stadionjában. Jómagam és véleményem szerint minden olimpián és szurkoló azért izgul, hogy a járvány és a világ versenyfutásában az emberi élet és tudomány győzedelmeskedhessen 2021 júliusáig.

VI. A TOKIÓI OLIMPIA GAZDASÁGI HATÁSAI

Az olimpiai játékok nagyszabású események, ebből kifolyólag pedig nagyszabású költségvetéssel is rendelkeznek. Ennek ellenére a szervező városok és országok mindig arra számítanak és azt tűzik ki célul, hogy a megrendezésből fakadó általános előnyök meghaladják a költségeket és a befektetés visszatérül. Az olimpia egy rendkívül összetett és soktényezős esemény, éppen ezért rendkívül nehéz felbecsülni a költségeket, illetve a belőle származó profitot. Ennek az az oka, hogy lehetetlen megjósolni, hogy a befogadó város milyen gazdasági teljesítményt nyújtott volna, amennyiben nem rendez meg az olimpiát. Tehát akkor, ha a gazdasági hatást összehasonlítjuk a játékok megrendezésekor és azok nélkül egyazon időszakban. Ezt természetesen lehetetlen kivitelezni, így minden referenciapont hipotetikus.

2013-ban a tokiói olimpia szervezőbizottsága három különböző költségkategóriát állított fel a költségvetési területen: az első a Tokiói Olimpiai és Paralimpiai Szervezőbizottság költségvetése, a második csoport a szervezőbizottságon kívüli

---

⁷¹ „Fans From Overseas Likely To Be...” 2021.

tőkebefektetések az infrastrukturális beruházásokra, az olimpiai falu és a sporthelyszínek kialakítására, a harmadik kategória pedig az olyan területeken végzett szolgáltatásokkal és tevékenységekkel kapcsolatos nem szervezőbizottsági működési költségek, mint a biztonság, a szállítás, az orvosi támogatás vagy a kulturális és oktatási események. A szervezőbizottság költségvetési becslése körülbelül 3,4 milliárd dollár, ami a teljes összeg mintegy 41%-át teszi ki, a nem bizottsági tőkebefektetések pedig becslések szerint 4,4 milliárd dollárt tettek ki. Ezek az adatok természetesen a még koronavírus járvány előtti időszakra tekinthetők érvényesnek. Arról, hogy milyen gazdasági hatással lesz a játékokra az egy éves halasztás, a következőkben is csak becslések alapján beszélhetünk.⁷²

A játékok gazdaságra gyakorolt pozitív hatását elsősorban a külföldi turistákból származó bevételből és az eseményekhez kapcsolódó építési beruházások növekedéséből várták,⁷³ azonban annak fényében, hogy az olimpia minden bizonnyal a külföldi szurkolók nélkül kerül megrendezésre a 2021. március 20-i döntés szerint,⁷⁴ és a csúszásból adódóan rengeteg pluszköltség merült fel, a nyereséghez fűződő nagy remények szertefoszlni látszanak.

2020 decemberében a szervezőbizottság sajtótájékoztatóján elhangzott, hogy a 2019-es évben még 12,6 milliárd dollárra becsült költségvetés az egyéves elhalasztás okán 2,8 milliárd dollár többletet jelent a szervezőknek, ami így 22% -os növekedést, azaz 15,4 milliárd dollárt jelent az olimpia megszervezésében. A pluszköltségek a szerződések újratárgyalásából és a Covid-19 járvány terjedésének megfékezésére tett erőfeszítéseknek tulajdoníthatóan merültek fel. A teljes költségvetést illetően azonban több elemzés arra következtet, hogy a szervezőbizottság nagyon szűk körűen értelmezi a konkrét kiadásokat, amelyek szerepelnek a büdzsében, hiszen például a japán kormány felmérése alapján a hivatalosan nyilvánosságra hozott összeggel ellentétben a szervezési költségek inkább 25 milliárd dollárra rúgnak, míg a 2013-as tervezetek szerint ez körülbelül 7,5 milliárd dollár lett volna.⁷⁵

Készült egy tanulmány az Oxford Egyetemen, ami szerint a tokiói játékok a valaha volt legdrágábbak lesznek. Bent Flyvbjerg vezető szerző szerint a költség túllépés már a járvány kitörése előtt meghaladta a 200 százalékot. Általánosságban véve megfigyelhető az a tendencia, amellyről már értekezésem elején is ejtettem szót, hogy az olimpiai játékok

---

⁷² WALDENBERGER 2020: 18-21.

⁷³ OSADA 2016.

⁷⁴ „Statement on Overseas Spectators...” 2020.

⁷⁵ „Tokió 2020: 22 százalékkal...” 2020.

évről évre megugorják az előző rendezvények költségvetéseit. Eric Garcetti, Los Angeles, a Párizsit követő 2028-as olimpiai helyszínének polgármestere is úgy nyilatkozott, hogy egy város sem szeretne olimpiát rendezni, hacsak a vezetőség nem vállalja az eladósodást vagy a deficitet költségvetést. Flyvbjerg is taglalja azon tény, hogy az olimpiai költségek nyomom követése nehézkes, hiszen gyakoriak az átfedések és komplikált differenciálni az egyes költségek között. Például a játékok megrendezésének költségeibe egyértelműen beletartozik a sporthelyszínek felépítése, karbantartása, az üzemeltetési költségek, a szállások biztosítása, az olimpiai falu megépítése, azonban az utak felújítása, az akadálymentesítés és egyéb projektek, amelyek nem pusztán az olimpia okán kerültek kivitelezésre, de a játékok indukálták a megvalósításukat, azok nem feltétlenül kerülnek kalkulációba. Flyvbjerg számításai szerint a költségek a járvány kitörése és az elhalasztás előtt meghaladták a 15,84 milliárd dollárt, amellyel Tokió a második helyre szorította az eddigi legdrágábbnak számító 2012-es londoni játékokat.⁷⁶ Az egyéves csúszás pedig várhatóan még több milliárd többletköltséget fog jelenteni. Közgazdászok szerint ez akár a 6 milliárd dollárt is elérheti. Bár a tendencia alapján a gazdasági hatás az olimpia évében sosem jelentős a fejlett országok esetében, inkább az azt megelőző egy-két évben, illetve utána, Japán esetében éppen ezért okoz hosszantartó károkat a plusz egy év várakozás. Azonban érdemes szemügyre vennünk a veszteségek és a költségek relativitását. Mindenképpen számottevő összegekről van szó mind a megrendezés költségei, mind az elhalasztás költségei terén, azonban relatívan viszonyítva a japán gazdasághoz, amely az Egyesült Államok és Kína utána a világ harmadik legnagyobb gazdaságával rendelkezik, mindent összevetve nem jelent akkora kiesést, hogy hosszútávú hatással legyen a belső és külső gazdasági folyamatokra.⁷⁷

Felmerülhet a kérdés, hogy vajon nem költségesebb az egy éves elhalasztása a játékoknak, mint azok teljes eltörlése. Kissé ironikus módon éppen az 1940-es olimpiai játékok kerültek utoljára törlésre, amelyek szintén Tokióban kerültek volna megrendezésre, amennyiben nem tör ki a II. világháború. A jelenlegi helyzetre tekintettel, bár a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és a tokiói olimpiai szervezőbizottság is megerősítette, hogy a játékok 2021-ben mindenképpen megrendezésre kerülnek, sosem lehet a világ biztos abban, hogyan alakul a következő fél év az előző tapasztalatok alapján. A 2021-es olimpiai játékok lemondása anyagilag és szakmailag is pusztító lenne. Nem

---

⁷⁶ „Oxford Study...” 2020.

⁷⁷ „What’s the Economic Cost of Postponing...” 2020.

pusztán a japán szervezőknek, de azoknak a sportolóknak is, akik azért képezték magukat, hogy kvalifikálják magukat a játékokra.⁷⁸

Annak érdekében, hogy a keletkező többletköltséget valamelyest redukálni vagy ellensúlyozni tudják, a szervezők igyekeznek megszorításokat kieszközölni és faragni az eredeti költségeken. Eredetileg a listán 250 tétel szerepelt, amelyet töröltek volna, végül az egyeztetések folyamán ez 52-re rövidült. A felülvizsgálandó elemek között olyan dolgok is szerepeltek, mint a lakberendezési bútorok, a dekoráció csökkentése, különféle események, partik redukálása és a tisztségviselők számát is csökkentették.⁷⁹

Az olimpiából származó bevételek közül kiemelendők a japán vállalatok által nyújtott szponzorációk, valamint nagyon jelentős összegek folynak be a műsorszolgáltatókkal kötött szerződésekből, például egyedül az NBC amerikai tévécsatorna 1,4 milliárd dollárt fizetett a közvetítési jogokért. A turisztikai ágazatokban, így például a hotelek és különböző vendéglátóipari egységek esetében is jelentős befektetésekre került sor, a becslések szerint az olyan szállodák, mint az Okura, akár egymilliárd dollárt is költhetnek felújításra. A Japan Airlines is egy olcsóbb utazási lehetőséget kínál a Zipair Tokyo fapados járatokon keresztül, illetve a reptereken is különféle bővítésekre és kapacitás-növelésekre került sor.

A kimaradás tehát bizonyára súlyos összegek hiányát fogja eredményezni az egyes ágazatokban, azonban a tapasztalatok azt mutatják, hogy az olimpiák ideje alatt bár megnövekszik a rajongókból álló turisták száma, csökkenhet az egyéb célokból utazni kívánók mértéke. Így valójában a japán turisztikai ipar számára nagyobb gondot jelenthet a koronavírus kitörése miatti nemzetközi érkezések visszaesése, mint akár magának a játékoknak a teljes törlése.⁸⁰

Shirai Sayuri, a Keio Egyetem professzora és a Bank of Japan korábbi munkatársa tanulmányában arról értekezett, hogy az elmúlt két évben milyen gazdasági értelemben vett megpróbáltatások érték Japánt, kezdve az Egyesült Államok és Kína között kialakult kereskedelmi háború miatti japán feldolgozóipari növekedés hátrányos érintettségével, folytatva a 2019. októberében megemelt fogyasztási adóval, amely 8%-ról 10%-re emelkedett, egészen a koronavírus okozta gazdasági és ezzel együtt járó társadalmi recesszióig. Ez utóbbi tényező eredményezte ugyebár a tokiói olimpia elhalasztását is,

---

⁷⁸ BRUTON 2021.

⁷⁹ „Tokyo Games Cuts Limited...” 2020.

⁸⁰ FENSOM 2020.

amely további negatív vonzattal lesz a japán gazdasági mérlegre nézve. A japán idegenforgalmat, építőipart és ingatlanfejlesztési ágazatokat nagyban befolyásolja majd ennek az elvesztegetett évnek a rövid, illetve hosszútávú hatása.⁸¹

A kérdés az, hogy ezek a kiesések mekkora hatással lesznek a teljes japán gazdaságra és vajon a társadalom mekkora károkat kell elviseljen ennek következtében. A koronavírus okozta recesszió minden ágazatban jelentősnek bizonyul többé-kevésbé, valószínűleg elég nehéz lesz vizsgálni, hogy mekkora kiesést jelentett volna ez az év Japánnak, ha egyáltalán fel sem merül az olimpia szervezése. Ez a kérdés azonban hipotetikus marad a jövőben is, ugyanis ezt a forgatókönyvet nem lehet még egyszer lejátszani, az eredményeket pedig valószínűleg a következő évtizedekben sokkal világosabban fogjuk látni és értelmezni. A tokiói olimpia elhalasztásának gazdasági vonzatai tehát még mindig kérdésesek, úgy ahogy kérdéses a valódi költségvetés teljessége is, mindazonáltal az olimpia nem pusztán a feláldozott gazdasági profitról kell, hogy szóljon, hanem a sportolókról, az emberekről is. A következőkben pedig az olimpiaszervezés társadalmi vonzatait fogom vizsgálni.

VII. OLIMPIA ÉS TÁRSADALOM

Egy olimpiát rendező ország mindig felállít jónéhány elvárást és célt, amelyeket a sikeres olimpia fényében ragyogva szeretne elérni. A 2012-es londoni olimpia hagyatéka elsősorban nyomot hagyott az ország sportéletében, a gazdasági mutatókon és a közösségi csoportosulások pozitív alakulásában.⁸² A 2016-os riói játékok azonban már korántsem teljesítették teljes mértékben a hozzájuk fűzött reményeket. Bár érezhetően voltak pozitív visszacsatolások a játékok után főleg a kiépített infrastrukturális beruházások miatt, a költségvetési deficit, a korrupció jelenléte és a politikai válság jelenségein mit sem változtatott.⁸³

Véleményem szerint Japán indítékait két irányból közelíthetjük meg: egyrészt a külvilág felé irányuló imázs-restauráció és a 2011-es fukushimai tragédiát követő

---

⁸¹ SHIRAI 2020.

⁸² "The long term vision..." 2014.

⁸³ PHILLIPS 2016.

nemzetközi szintű arcvesztés felépítése, másrészt a belső társadalmi identitáskrizisből való kilábalás és a társadalmi kohézió megerősítése.

VII.1. AZ ÚJ JAPÁN IMÁZS

Harada Munehiko, a Waseda Egyetem sporttudományokkal foglalkozó professzora egy interjúban úgy nyilatkozott, hogy vannak hasonló vonások a korábbi, 1964-es játékok és a 2020-as tokiói olimpia között. Az üzenetük természetesen más, hiszen más korban más képviselnek. Az 1964-es olimpia üzenete egyértelműen a második világháborúból való felépülés volt, a 2000-es Sidney-ben rendezett olimpia „zöld olimpia” -ként híresült el, a 2012-es londoni játékok, mint már említettem, a közösségek összekapcsolásáról szóltak. Az olimpiák üzenetei általában nemzetközileg is meghatározóak, hiszen az ország és a rendező városok a világmédia középpontjában vannak és hatalmas sajtófigyelem irányul rájuk, aminek a megfelelő felhasználása nagyban befolyásolhatja az országról és az adott városokról alkotott nemzetközi megítélést. A 2020-as tokiói olimpia üzenete több rétegű, hiszen elsősorban a 2011-es katasztrófában sérült nemzetközi reputáció visszaépítése, másrészt a globális társadalomba való integráció elindítása a cél. Belföldi és nemzetközi szinten is fontos megközelítés a fenntartható infrastruktúra kiépítése, különösen a digitalizáció, robotizáció és mesterséges intelligencia használata, amelyek a japán társadalom előregedtségének mértékét tekintve nem szükségtelen fejlesztések.⁸⁴ A mesterséges intelligencia megfigyelésű robotok és az 5G hálózatokon keresztül történő valós idejű 8K-sugárzások tervezetével Japán bemutatkozhat azon ágazatokban, amelyekben kétségtelenül uralkodik. A robotprojekt a sok állami és magánprojekt egyike, a robotok segítik majd a dolgozókat és a sportolókat, helyükre vezetik a látogatókat, szállítják az ételeket, segítik a nehéz tárgyak felemelését a szervezőknek. Japán másik büszkeségre okot adó innovációja a teljes mértékben megújuló energiával ellátott helyszínek kiépítése.⁸⁵ Az új imázs felépítéséhez hozzá tartozik ez az új, „környezetvédő Japán” arculat, amely fontos üzenet a globális éghajlati kihívásokkal szemben. Azonban nem ez az egyetlen üzenet, amelyet Tokió a reflektorfényen keresztül közvetítene szeretne, hanem a sportosságon túlmutató pluralizmus tisztelete. Az „egység a sokféleségben” alapkoncepcióval Japán tisztelettel adózik az inkluzivitásnak. Ebbe

---

⁸⁴ MANZENREITER 2020a: 137–140.

⁸⁵ MIZUNO 2019.

tartozik bele a város és a közlekedés akadálymentesítési projektje is. Japánnak tehát feltett szándéka, hogy integrálódhasson a világközösségbe és legyűrhesse elszigetelt jellegét. Ehhez természetesen az országba látogatók és az olimpiát követők érzéseit és érzelmeit kell lenyűgözni és megnyerni. Az 1964-es tokiói olimpiával tehát ezen a területen is párhuzam vélhető fel, hiszen a háború utáni világtársadalomba való beilleszkedés összevethető a jelenlegi reputáció-építéssel.⁸⁶

VII.2. A TÁRSADALOMRA GYAKOROLT HATÁS

Az olimpia mondanivalója a társadalom számára a koronavírus járvány terjedésének köszönhetően kibővült annak legyőzésének sikerességével a fukushimai katasztrófából való felépülés mellett. Abe Shinzō, korábbi miniszterelnök, arról beszélt, hogy a 2021-ben megrendezendő játékok az emberiség Covid-19 járvány felett aratott diadalának jele lesznek. Mindezidáig az esemény fókuszpontja a "katasztrófa utáni helyreállítás" jelszó volt, azonban ez az új körülmények hatására szintén változott.⁸⁷ Az eredeti "helyreállítás" koncepció azonban nem tűnt el, jól mutatja ezt a március 25-én kezdődő olimpiai fáklya országos körútja, amely a Fukushima város J-Village sportközpontjából indult el.⁸⁸ Fukushimának azonban nem csak ezt a szerepet szánják a szervezők: a tervek szerint a katasztrófa sújtotta területeken termesztett virágokat használnak majd az olimpiai győzelmi csokorok elkészítéséhez, amely egy jelképes mozzanat, azonban mégis jelentőségteljes. A város ad majd otthont továbbá a softball és baseball mérkőzéseknek.

---

⁸⁶ KOBAYASHI 2019.

⁸⁷ YAMAGUCHI – WADE 2019.

⁸⁸ 東京オリンピック聖火リレーきょう福島県からスタート 2021.

8. kép - Az olimpiai láng elindul Fukushimából

Forrás: BARKER 2021.

A játékok társadalomhoz való közelítésének koncepciója már az 1964-es olimpián is megjelent, ahol több szempontból közelítették meg ennek módszerét. Az első a sport és az olimpiai mozgalom jelentőségének és történetének népszerűsítése, a második az önkéntesek toborzása és képzése, a harmadik a sporton keresztüli "befogadó társadalom" fogalmának tudatosítása, a negyedik a japán kultúra ismeretének és sokszínűségének előre mozdítása, valamint a sport iránti érdeklődés növelése. Japánban ugyanis a sportban való részvétel aránya alacsony volt összehasonlítva más fejlett társadalmakéval. Az elmúlt két évtized növekedési üteme elsősorban az idősök fokozott részvételének köszönhető. A munkaképes korúak közül ugyanis körülbelül a 30%-uk nem vesz részt semmilyen sporttevékenységben. Ez a szoros munkarendnek, a lehetőségek hiányának és az időigényes háztartási munkáknak köszönhető többnyire. Japánban a fiatalok többsége iskolai keretek között sportol és vesz részt különböző klubtevékenységeken. Ezt kihasználva az olimpiai szervezés beépítette programjába az iskolák bevonását különféle programokkal, amelyeken keresztül a fiataloknak lehetőségük nyílik közelebbről megismerkedni az olimpiai mozgalom szellemiségével.⁸⁹

---

⁸⁹ MANZENREITER 2020b: 97–102.

Az olimpiának társadalomra gyakorolt hatása azonban nem pusztán pozitív jellegű. Gyakorta előforduló jelenség, hogy a nagyszabású beruházások, modernizációs tevékenységek, amelyek egy olimpia szervezésével minden bizonnyal együtt járnak, esetlegesen a társadalom bizonyos rétegeire negatív hatást gyakorolhatnak. Az olimpiához hasonló nagyszabású események gyakran felgyorsítják a társadalmat polarizáló folyamatokat, ugyanakkor a problémára irányuló figyelmet is elterelik. Tokió lakói közül néhányan kifejezték aggodalmukat az eseményekhez szükséges fejlesztési projektek miatti kilakoltatások okán. Egy 79 éves japán férfi például arról számolt be a sajtónak, hogy az 1964-es olimpia miatt is el kellett hagynia otthonát és most a 2020-as játékok miatt is költöznie kell egy új stadion épülése miatt.⁹⁰

A nagyszabású események rendszerint megosztják a társadalmat. Nincs ez másként Japánban sem, azonban az ország vezetésének mindenekelőtt célja, hogy a nemzet visszanyerje a vezetőkbe vetett bizalmat és megelőzzék a társadalmi polarizációs folyamatokat. A társadalom ilyenén való bevonása a rendezvényekbe kedvezően hathat a társadalmi kohézió elérésére és segíthet teremteni, illetve összekovácsolni a közösségeket országszerte. A társadalmi egység pedig különösen fontos Japán számára történelmi és kulturális jellegéből adódóan is, de minden jól funkcionáló társadalom alapja az egység, az összetartozás tudata és megélése. Ennek széleskörű megteremtésére pedig a japán kormány és az olimpiai szervezőbizottság minden lehetséges erőfeszítést megtesz.

VII.3. AZ OLIMPIA ÉS A JAPÁN POLITIKA KAPCSOLATÁRÓL

Összességében elmondhatjuk, hogy a 2020-as tokiói olimpia sorsa szorosan összekapcsolódik Abe Shinzō második miniszterelnökségével⁹¹ és kormányának politikájával. Bár Abe már nem miniszterelnök, mégis fontos kapcsolat áll fenn közte és a 2021 nyarán megvalósuló játékok között.

Az olimpiai játékok jelentőségét gazdasági, presztízsszerzés és politikai téren sem szabad alábecsülni. Példaként szolgálhatnak erre az 1936-os berlini, az 1980-as moszkvai vagy az 1984-es Los Angelesi játékok, ahol a politikai rendszerek fölénye egyértelműen érezhető volt. A 2004-es Athén vagy a 2016-os Rio olimpiákat pedig a befogadó országok

---

⁹⁰ SAMARA – WATTS 2013.

⁹¹ 2012 december – 2020 augusztus.

megújulásnak szimbólumaként tekintették. Hasonlóképpen a 2020-as olimpia Japán gazdasági erejét kívánja tovább erősíteni, a nemzetközi szintén szerves részévé akarja tenni az országot és nem utolsó sorban kiválóan illeszkedik a politikai célkitűzésekhez is, főként Abe Shinzō korábbi miniszterelnök hagyatékát tekintve. Hiszen 2012-ben, megválasztása után Abe meghirdette az úgynevezett „három nyíl” politikáját, amely később *abonomics* néven híresült el, ezzel törekedve Japán fellendítésére és kimozdítására a gazdasági és társadalmi stagnálásból.⁹²

Nem vitatható Abe szerepe a tokiói pályázat sikeres elbírálásában, hiszen a 2011-es fukushimai hármaskatasztrófa után a Nemzetközi Olimpiai Bizottság kételyeit ő oszlatta el, hogy a helyzetet kézben tartják és aggodalomra semmi ok, 2020-ban az olimpia sikerességét nem fogja akadályozni a Japánt ért veszteség. A kormány számára ez egy hatalmas lehetőséget jelentett, hiszen a játékok jó alkalmat kínálnak a népszerűségük növekedésére belföldön és külföldön egyaránt.⁹³ Abe számára tehát a játékok sikeres megvalósítása kiváló alternatívát jelentett, hogy bemutathassa vezetői képességeit, főleg miután az országot egy akkora tragédia érte. Amennyiben a regionális viszonyokat vizsgáljuk, Japán az utolsó a térség nagyhatalmai között, ahol nem szerveztek olimpiai játékokat a 21. században. Hiszen Dél-Korea sikeresen megrendezte a 2018-as téli olimpiát, tíz évvel korábban pedig Peking adott otthont a 2008-as nyári játékoknak. Sőt 2022-ben ismét Peking kerül reflektorfénybe a rendezendő téli olimpia miatt, ezzel pedig Peking lesz az első város, amely nyári és téli olimpiát is rendezett. Az ilyen fejlemények, valamint Kína növekvő befolyása a térségben motiváló erőként hatnak Japán számára, hogy stratégiai szempontból is sikeresen olimpiát rendezzenek.⁹⁴

A Covid-19 járvány okozta elhalasztásra azonban politikai szempontból sem lehetett felkészülni. Az Abe adminisztráció számára különösen ügyelni kellett a helyzet megfelelő módon történő elbírálására és a jól időzített reagálásra, hogy a játékok elhalasztásáról vagy eltörléséről szóló döntéshozatal ne jelentsen arcvesztést a nemzetközi és belföldi porondon sem. Abe személye is kiemelendő a történések fényében, aki a játékok állandóan változó státuszának szószólója maradt a szervezőbizottsággal együtt, azonban mégis széleskörűen bírálták a későinek érzett döntéshozatalok miatt és a lassú cselekvés okán, megfontoltsága népszerűségének csökkenését is eredményezte.⁹⁵

---

⁹² TAMM 2020.

⁹³ KLEIN 2020: 13–17.

⁹⁴ TAMM 2020.

⁹⁵ VANDENBERG 2020.

A koronavírus járvány okozta szervezési nehézségek mellett a japán vezetés azonban még egy nehézséget kell, hogy leküzdjön, hiszen Abe 2020. augusztus 28-i bejelentése a lemondásáról újabb fordulatot jelentett az olimpia és egész Japán történetében. A korábbi miniszterelnök egészségügyi okokra hivatkozva hagyta el hivatalát, utódként pedig Suga Yoshihide vette át az ország vezetését. A történések kétségkívül bizonytalanságot szültek a Nemzetközi Olimpiai Bizottság köreiből is, azonban Mori Yoshiro, a szervezőbizottság akkori elnöke biztosította Bachot, a NOB elnökét, hogy amíg az Liberális Demokrata Párt van hatalmon, a szervezőbizottság továbbra is szorosan együttműködik a szervezettel a játékok előkészítésében.⁹⁶

Abe személyét tehát szoros kapcsolat fűzi az olimpiához és annak sikerességéhez. Majdnem teljes két ciklussal a háta mögött kudarcok és eredmények is keretezték útját. Bár szívügye volt a japán alkotmány módosítása, végül nem sikerült végrehajtania és egy évvel a mandátumának lejárata előtt kénytelen volt visszalépni, így nem érhetette meg miniszterelnökként a tokiói olimpiai szereplését. Mindezek mellett bírálatok érik az *abonomics* gazdaságpolitikájának megkérdőjelezhető sikeressége miatt is és talán mindez egyfajta bukásként is felfogható lenne a politikai teljesítményére nézve, azonban intézkedéseinek hosszútávú hatása a következő években lesz leginkább megítélhető és érezhető. Amennyiben pedig a tokiói olimpia osztatlan sikert arat, úgy az részben az ő személyes sikerének is elkönnyvelhető és az ő örökségére gyakorolt hatása figyelemre méltó lesz.

VIII. KONKLÚZIÓ, BEFEJEZÉS

Japánnak nagyon különleges szerepe van az olimpiai mozgalom történetében. Kezdve az 1940-ben a II. világháború miatt törölt tokiói olimpiával, a háborús vereségből való felépülést szimbolizáló 1964-es olimpián keresztül a 21. században elérkeztünk a 2020-as tokiói játékokhoz, amely rendhagyó módon 2021-ben kerül megrendezésre. Az 1964-es játékok utáni eredményeken felbuzdulva joggal várhatjuk el, hogy Japán ismét sikeres és nagyszabású eseménysorozatot rendez meg, amely büszkén ad majd tanúságot az új országimázs kiépítésével való modern törekvésekről.

---

⁹⁶ NOMURA 2020.

Japán nem titkolt szándéka, hogy a leginkább innovatív és digitalizált játékokat rendezze meg túlszárnyalva az eddigi törekvéseket. Azonban a játékok megrendezéséig még hátra van több mint három hónap és az azt követő eredményeket illetően mindössze becslésekkel tudunk előállni. Az olimpiai láng 2021. március 25-én vette kezdetét Fukushimában, azóta is rendületlenül folytatódik, a nézők pedig, akik a járványhelyzet miatt nem vehetnek részt az eseménysorozaton, az egészet élő közvetítésen keresztül követhetik. Az olimpia ünneplése tehát már elkezdődött és a technológiának köszönhetően ennek az egész világ a tanúja lehet.

Mi várható azonban a nyáron, vajon milyen kilátásai vannak Tokiónak az olimpia sikerességét követően. 2021 márciusában hoztak döntést arról, hogy külföldi nézők nem vehetnek részt az olimpián. Ez természetesen gazdasági és érzelmi szempontból is veszteséget jelent a szervezőknek, körülbelül 850 millió dolláros kieséssel kell számolniuk és a belföldön értékesített jegyek 18%-ának visszatérítését is kérték.⁹⁷ Mindennek ellenére fontos kihangsúlyozni, hogy ez a kiesés kevésbé terheli meg a tokiói költségvetést, mintha törölnék a teljes olimpiát. Valamint a jelenlegi helyzet alapján a japán szurkolók betölthetik majd a lelátókat, kérdés viszont az, hogy mennyien élnek majd ezzel a lehetőséggel. A járványügyi helyzet következtében ugyanis a japánok közvéleménye sokat változott a megrendezés kapcsán. A Yomiuri japán folyóirat közvéleménykutatása alapján a megkérdezettek 58%-a nyilatkozott úgy, hogy a játékok ne kerüljenek megrendezésre 2021-ben sem. Ez az arány azonban jelentősen csökkent az előzőleg 20% -kal több olimpia ellenes szavazathoz képest.⁹⁸ A közvélemény megnyerése azonban mindig is elsőszámú fontosságú helyet foglalt el a szervezők körében, hiszen a remények szerint elsősorban az olimpia hivatott megteremteni a belső társadalmi fejlődést és összekovácsolást is.

Egyes szakmai szemek is aggályokkal telve tekintenek a játékokra, hiszen sokan tartanak attól, hogy a világ minden tájáról érkező több ezer sportoló és kísérőik majd egy új gócponttá alakítják az olimpiai játékokat.⁹⁹ A szervezők ezt megelőzendő az országba látogatók számára kidolgozták a szabályzatot és a betartandó előírásokat, amelyek segítenek megelőzni a vírus terjedését. A szigorú intézkedéseknek, a tesztek gyarapodó fejlettségének és gyorsaságának, valamint az oltásnak köszönhetően valószínűsíthető,

---

⁹⁷ TAKÁCS – VUNCS 2021.

⁹⁸ 五輪開催「望まず」58%、金メダル期待の一番手は桃田...読売世論調査 2021.

⁹⁹ „Tokyo Olympics: expert fears...” 2021.

hogyan képes legyen kiküszöbölni a gyors terjedést, megelőzve azt, hogy botrányba fulladjanak a játékok. Természetesen jómagam szakmailag kevés vagyok ahhoz, hogy egészségügyi jóslatokba bocsátkozzak, azonban azt a véleményt képviselem, hogy a tudomány gyors fejlődése határtalan lehetőségeket kínál minden területen. A világjárvány kezdetekor, 2020 márciusában még esélytelennek tűnt egy hatékony vakcina feltalálása, mára azonban, amint azt tapasztaljuk, több is rendelkezésre áll. Igaz, országonként mások a körülmények, a járványügyi adatok nagyon differenciáltak, mégis pozitívan tekintek a jövőre és a nyárra nézve.

A halasztás óta úgy tűnhet, és gyakorta nyilatkozzák is a szervezők, hogy a sikeres olimpia a koronavírus járvány felett aratott diadal szimbóluma lesz és ez úgy festhet, mintha minden korábban kitűzött célt és motivációt felülírna. Japán jelentős belső gazdasági és társadalmi, valamint a kelet-ázsiai térségben geopolitikai kihívásokkal néz szembe, amelyek leküzdésében egy ultramodern és fényűző olimpia nagyban hozzájárulna. Ez legalábbis a feltevés. Bár Japán még mindig a világ harmadik legnagyobb gazdasága, a térségben Kína komoly versenytársként van jelen technológiai és innovációs téren is. Ahhoz, hogy Japán ki tudjon törni ebből az stagnálásból és az „elveszett évtizedből” ne halmozzon fel továbbiakat, szükség van a társadalom kibillentésére és kohéziójára. A társadalmi recesszióhoz nagyban hozzájárul a népesség elöregedtségének mértéke és a munkaképes korúak arányának változása. Megfigyelhető egy átalakulás a munkaerőpiacon és a nők társadalmi szerepvállalásában is, ezáltal a gyermekvállalási hajlandóság is ezekkel összefüggésben változik. Az olimpiába való társadalmi bevonás mindenképpen pozitív hatást érhet el a szociális területeken és mozgósíthatja az embereket és csoportokat. Azonban kérdéses, hogy a koronavírus járvány okozta távolságtartás és egyéb korlátozások nem ellensúlyozzák-e az így elért sikereket. Általánosan elmondható, hogy az emberek bizalma meginog, ha válsághelyzet áll fenn. Bár Japán földrajzi elhelyezkedése szempontjából mindig is ki volt téve a természeti csapásoknak, a társadalmi elkötelezettségnek és kialakult csoportidentitásnak köszönhetően a japán társadalom jól mozgósítható és vezethető. A modern társadalmi minták természetesen hatással vannak a régi hagyományos japán társadalmi normák változékonyságára is, azonban a kollektivisták jegyek és a csoportban és a közösségért való életvitel nagyban fokozzák a társadalom cselekvőképességét. Éppen ezért övezi nagy kíváncsiság nemzetközi szinten is és önmagam részéről is, hogy a tokiói olimpia milyen

társadalmi szinten is mérhető eredményekkel tud majd rövid és hosszútávon egyaránt szolgálni.

A játékok mögötti társadalmi támogatottság változása jól mutatja magának a szervezésnek a rögzös folyamatát. Az út, amely elvezetett a 2021-ben rendezendő olimpiához nem volt akadályoktól mentes. Mondhatjuk, hogy végigkísérte az Abe-kormány második ciklusát a pályázat megnyerésétől kezdve a játékok megrendezéséig, bár maga Abe Shinzō jelenleg már miniszterelnöki posztjáról lemondva követheti az események alakulását. Nem ez volt azonban az egyetlen vezetői lemondás az olimpia berkeiben, hiszen Mori Yoshirō is lemondani kényszerült a szervezőbizottság elnöki posztjáról. A tokiói olimpia azonban nem csak a megrendezéssel együtt járó megszokott kihívásokat kellett, hogy teljesítse, hanem a koronavírus járvány okozta nehéz döntések következményeit is. A nemzetközi járványügyi helyzet nem tette lehetővé, hogy az eredeti tervek szerint 2020 nyarán tartsák meg a játékokat, így a szervezőknek hatalmas erőfeszítések árán kellett átütemezni a teljes játéksorozatot pontosan egy évvel későbbre, azaz 2021 nyarára. A jelenlegi, 2021 áprilisi járványügyi helyzet lehetővé teszi a tokiói olimpia megrendezését, természetesen szigorú egészségvédelmi intézkedések alkalmazásával és a külföldi szurkolók kizorításával. Az olimpia tekintetében tehát elmondhatjuk, hogy nem csupán személyi lemondások történtek, de költségvetési kurtítás és a szurkolók hiánya is mind egyfajta visszalépés. Mindazonáltal ez nem jelenti a színvonal csökkenését, hiszen Tokió ilyen körülmények között is törekszik a maximális profizmusra, modernitásra és innovációra. Ebből kifolyólag a megszorítások mellett is a valaha rendezett legrágább olimpiának becsülik, így amennyiben sikeres lesz a tokiói olimpia, úgy Japán számára ez egy nagy lendülettel szolgálhat.

Esetünkben elmondhatjuk, hogy a kulcsszó a sikeresség, amely elég polarizált kifejezés ezen témában, hiszen, ha úgy vesszük, minden, amit a szervezők célul tűztek ki, azon a két, illetve négy nyári héten áll vagy bukik. Úgy gondolom azonban, hogy az efféle sarkítása a témakörnek nem helyénvaló. Nem húzhatunk rá egy teljes gazdasági és társadalmi, sőt most már egészségügyi krízishelyzetet is egyetlen eseményre és várhatjuk tőle a csodát. Véleményem szerint az olimpia nem szolgálhat megváltóként a problémák számára, amelyekkel a modern Japán szembenéz, mindazonáltal egy kiváló fordulópontot vagy ugródeszkát jelenthet a recesszióból való kimozduláshoz. A fennálló gazdasági és társadalmi folyamatok rendkívül összetettek és ahogy az összetett egészségügyi problémák esetében, ebben a helyzetben is többféle kezelési móddal gyűrhető le a

fennálló probléma. Egyszóval azon véleményen vagyok, hogy a tokiói olimpia jelenthet megoldást az új japán országimázs kiépítésében, a társadalmi kohézió elérésében, a koronavírus járvány feletti diadal szimbolizálásában, valamint minden más fentebb felsorolt célkitűzésben, azonban nem ez az egyetlen megoldás. A valós siker folyamatainak elérésére olyan kormányzati intézkedésekre is szükség van, amelyek az olimpiához hasonlóan összekovácsolják a közösségeket és serkentik a társadalmi aktivitást minden területen. Ehhez nagyon fontos a bizalom felépítése az emberekben a politikusok és gazdasági elöljárók irányába is.

A 2020-as tokiói olimpia azonban egy nagyon fontos mérföldkő lesz Japán életében, ahogy történt az az 1964-es esetében is és bár nem tisztem jóslatokba bocsátkozni, véleményem szerint az olimpiai mozgalom történetében hagyott öröksége is nagyszabású lesz. Az olimpikon sportolók, akik a játékokra való kijutást kiharcolják és részt vehetnek majd a játékokon, olyan élményekkel lesznek gazdagabbak, amelyeknek egy életen át nyoma marad és a fejlett technológiáknak köszönhetően, az elsőrangú közvetítések által az egész világ számára elérhetőek lesznek az olimpiai történések, így a szervezők ezáltal is igyekeznek megfelelő szurkolói élményeket nyújtani a nézők számára.

A történet végéhez érve azt gondolom, hogy amennyiben Japán valóban sikeres olimpiai és paralimpiai játékokat tud lebonyolítani, az az egész ország, a kormány és a szervezőbizottság számára is bravúros teljesítményt jelent. A nemzetközi közönség és jómagam is nagy kíváncsisággal fordulunk most Tokió és egész Japán felé, ahol az olimpiai remény már elindult az olimpiai láng országos körútjával együtt.

Végezetül munkámat Hashimoto Seiko, a szervezőbizottság újonnan megválasztott elnökének egy interjúbán elhangzott nyilatkozatával zárnám. Hashimoto szerint ugyanis az a legfontosabb, hogy a jövő generációi számára biztosítsák a maradandó örökséget és a halasztás révén megtanultakat tovább kell adni, hogy büszkének lehessenek arra, amit elértek.¹⁰⁰ Bizakodjunk hát, hogy Japánnak sikerül elérnie a kitűzött célokat és az egész világ együtt szurkolhat majd a világ legjobb sportolóinak az ötkarikás játékokon 2021. július 23-tól augusztus 8-ig, Tokióban.

---

¹⁰⁰ „Tokyo 2020 President Hashimoto Seiko...” 2021.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- „2 Years to Tokyo Olympics.” 2018. *NHK*, 2018. július 23. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/special/06/926/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).
- „五輪開催「望まず」58%、金メダル期待の一番手は桃田...読売世論調査” [58% „nem támogatja” az olimpia megrendezését, Momota a legnagyobb aranyérem esélyes.] 2021. *Yomiuri*, 2021. március 3. URL: <https://www.yomiuri.co.jp/olympic/2020/20210303-OYT8T50064/> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „東京 2020 観戦チケット 一大会延期に伴う希望者への払い戻し実施について” [Tokyo 2020 jegyek – A játékok elhalasztása miatt történő visszatérítés ismertetése.] Tokyo 2020 honlapja, 2020. október 30. URL: <https://ticket.tokyo2020.org/Service/NewsDetail?NoticeSeq=55> (utolsó letöltés: 2021. április 11.).
- „東京オリンピック聖火リレーきょう福島県からスタート” [A tokiói olimpiai fáklya váltó ma kezdődik Fukushima prefektúrában.] 2021. *NHK*, 2021. március 25. URL: <https://www3.nhk.or.jp/news/html/20210325/k10012934161000.html> (utolsó letöltés: 2021. március 25.).
- „About the Tokyo 2020 Olympic Torch Relay.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/torch/about/> (utolsó letöltés: 2021. március 28.).
- AIZAWA, YUKO – SHIRAKAWA, MARINA. 2021. „Pressure grows on Tokyo organizing committee over Mori Comments.” *NHK*, 2021. február 10. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/1509/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).
- BRUTON, MICHELLE. 2021. „A Cancellation Of The Already-Postponed 2021 Tokyo Olympics Could Halt New Sports’ Momentum.” *Forbes*, 2021. január 22. URL: <https://www.forbes.com/sites/michellebruton/2021/01/22/a-cancellation-of-the-already-postponed-2021-tokyo-olympics-could-halt-new-sports-momentum/?sh=2f64c1ee3217> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Coronavirus Disease in Japan.” É.n. WHO honlapja. URL: <https://covid19.who.int/region/wpro/country/jp> (utolsó letöltés: 2021. március 10.).
- „Covid-19 Countermeasure Guidelines for Olympic Torch Relay.” 2021. Tokyo 2020 honlapja, 2021. február 25. URL: <https://tokyo2020.org/en/torch/news/covid-19-countermeasure-guidelines-for-olympic-torch-relay> (utolsó letöltés: 2021. március 29.).
- „Covid-19 Explorer.” É.n. WHO honlapja. URL: <https://worldhealthorg.shinyapps.io/covid/> (utolsó letöltés: 2021. március 10.).
- DIERKES, JULIAN – AKIMOTO, NANAMI. 2014. „How Japan Could Truly Benefit from the 2020 Olympics?” *The Diplomat*, 2014. március 23. URL: <https://thediplomat.com/2014/03/how-japan-could-truly-benefit-from-the-2020-olympics/> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).

- EBARA, MIKI. 2019. „What will be the Tokyo 2020 legacy?” *NHK*, 2019. január 16. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/348/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).
- EIRAKU, MAIKO. 2019. „New National Stadium opens to public.” *NHK*, 2019. december 23. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/805/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).
- „Fans from overseas likely to be barred from Tokyo Olympics.” 2021. *Japan Times*, 2021. március 6. URL: <https://www.japantimes.co.jp/news/2021/03/06/national/olympics-overseas-fans/> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- FENSOM, ANTHONY. 2020. „What Would It Cost to Cancel the Tokyo Olympics?” *The Diplomat*, 2020. február 24. URL: <https://thediplomat.com/2020/02/what-would-it-cost-to-cancel-the-tokyo-olympics/> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Few Economics Benefits to Be Gained from Hosting Olympics Next Year.” 2020. *Japan Today*, 2020. június 30. URL: <https://japantoday.com/category/features/kuchikomi/few-economic-benefits-to-be-gained-from-hosting-olympics-next-year> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „How Prepared is Tokyo Two Years from the Olympics?” 2018. *NHK*, 2018. július 23. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/196/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).
- GREENSPAN, RACHEL E. 2020. „High-Fiving Robots Are Going to Be Very Busy Helpers at the 2020 Olympics. Here’s Everything They Can Do.” *Time.com*, 2020. január 24. URL: <https://time.com/5763785/robots-2020-olympics/> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „Impact of the 2020 Tokyo Olympics.” 2013. *BCC Acumen*, 2013. szeptember. URL: <https://bccjacumen.com/impact-of-the-2020-tokyo-olympics/> (utolsó letöltés: 2021. március 14.).
- IOC – IPC. 2021. *The Playbook: Athletes and Officials*. h.n., k.n.
- „IOC Gets Official Look at Simplification for Tokyo Games.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. október 6. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13792993> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „IOC President Bach’s Message.” 2020. Nemzetközi Olimpiai Bizottság YouTube csatornája, 2020. október 9. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HQd58PuF3TI> (utolsó letöltés: 2021. április 10.).
- „IOC, IPC, Tokyo 2020 Organising Committee and Tokyo Metropolitan Government Announce New Dates for the Olympic and Paralympic Games Tokyo 2020.” 2020. Nemzetközi Olimpiai Bizottság honlapja, 2020. március 30. URL: <https://www.olympic.org/news/ioc-ipc-tokyo-2020-organising-committee-and-tokyo-metropolitan-government-announce-new-dates-for-the-olympic-and-paralympic-games-tokyo-2020> (utolsó letöltés: 2021. március 10.).
- ISHIKAWA, CHIAKI. 2019. „IOC decides to move Tokyo 2020 marathon and race walk to Sapporo.” *NHK*, 2019. november 5. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/738/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).
- ISHIKAWA, CHIAKI. 2020. „Preparations enter final stretch for Tokyo Olympics.” *NHK*, 2020. január 1. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/799/> (utolsó letöltés: 2021. március 23.).

- KANO, SHINTARO. 2020. „Game on: Tokyo 2020 competition schedule unveiled for Olympics in 2021.” *Olympicchannel.com*, 2020. július 17. URL: <https://www.olympicchannel.com/en/stories/news/detail/tokyo-2020-olympics-2021-competition-schedule/> (utolsó letöltés: 2021. március 22.).
- KLEIN, ALEX. 2020. „Political Games.” In HOLTHUS, Barbara et al. (eds.) *Japan through the Lens of the Tokyo Olympics*. London, Routledge, 13–18.
- KOBAYASHI, NOBUKO. 2019. „Can the Tokyo Olympics rebrand Japan?” *East Asia Forum*, 2019. október 8. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2019/10/08/can-the-tokyo-olympics-rebrand-japan/> (utolsó letöltés: 2021. március 25.).
- „Live Sites.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/events/live-sites/> (utolsó letöltés: 2021. március 26.).
- MACNAUGHTAN, HELEN. 2020. „Japan, the Olympics and the COVID-19 pandemic.” *East Asia Forum*, 2020. június 23. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2020/06/23/japan-the-olympics-and-the-covid-19-pandemic/> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- MAESE, RICK. 2021. „Everything you need to know about the Tokyo Olympics.” *The Washington Post*, 2021. április 6. URL: <https://www.washingtonpost.com/sports/2021/02/20/tokyo-olympics-2021-guide/> (utolsó letöltés: 2021. március 23.).
- MANZENREITER, WOLFRAM. 2020a. „Tokyo 2020: connecting the past with the future.” In HOLTHUS, BARBARA et al. (eds.) *Japan through the Lens of the Tokyo Olympics*. London, Routledge, 137–141.
- MANZENREITER, WOLFRAM. 2020b. „Olympic education: how Tokyo 2020 shapes body and mind in Japan.” In HOLTHUS, Barbara et al. (eds.) *Japan through the Lens of the Tokyo Olympics*. London, Routledge, 97–103.
- MCCASKILL, STEVE. 2019. „Tokyo 2020 To Use Robots For A More Efficient And Accessible Olympics.” *Forbes*, 2019. július 29. URL: <https://www.forbes.com/sites/stevemccaskill/2019/07/29/tokyo-2020-to-use-robots-for-a-more-efficient-and-accessible-olympics/?sh=406e6c3136ad> (utolsó letöltés: 2021. március 23.).
- MCCURRY, JUSTIN. 2016. „From Rio 2016 to Tokyo 2020: Olympic drama moves on.” *The Guardian*, 2016. augusztus 22. URL: <https://www.theguardian.com/world/2016/aug/22/from-rio-to-tokyo-olympic-drama-moves-on-2020-games> (utolsó letöltés: 2021. március 10.).
- „Minister: Olympic Games Must Be Held Next Year 'At Any Cost.'” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. szeptember 8. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13708336> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- MIZUNO, FUMIKA. 2019. „The 2020 Summer Games Can't Save Japan.” *The Diplomat*, 2019. augusztus 2. URL: <https://thediplomat.com/2019/08/the-2020-summer-games-cant-save-japan/> (utolsó letöltés: 2021. március 25.).
- MURAKAMI, HIROMI. 2020. „A Japan divided over COVID-19 control.” *East Asia Forum*, 2020. március 8. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2020/03/08/a-japan-divided-over-covid-19-control/> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- NAKAGAWA, SAORI. 2021. „Hashimoto Seiko picked as Tokyo 2020 President.” *NHK*, 2021. február 19. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/1521/> (utolsó letöltés: 2021. március 20.).

- „Nagy lépések egy fenntartható olimpia felé.” 2019. Magyar Olimpiai bizottság honlapja, 2019. március 28.
URL: <http://olimpia.hu/nagy-lepesekek-egy-fenntarthato-olimpia-fele> (utolsó letöltés: 2021. március 28.).
- „New Robots Unveiled for Tokyo 2020 Games.” 2019. Tokyo 2020 honlapja, 2019. július 23. URL: <https://tokyo2020.org/en/news/new-robots-unveiled-for-tokyo-2020-games> (utolsó letöltés: 2021. március 29.).
- NOCHI, HARUKA. 2020. „Rescheduling the new Olympic challenge after 2020 postponement.” *NHK*, 2020. március 25. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/989/> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- NOMURA, SHUNEI. 2020. „Abe’s resignation could impact decision on the 2021 Olympics.” *Asahi Shimbun*, 2020. augusztus 29. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13679129> (utolsó letöltés: 2021. március 25.).
- O’KANE, PATRICK. 2019. „Tokyo 2020 launch ‘Make the Beat!’ campaign.” *Insidethegames.biz*, 2019. szeptember 7. URL: <https://www.insidethegames.biz/articles/1084444/make-the-beat-scheme-launched-in-tokyo> (utolsó letöltés: 2021. március 22.).
- OLÁH GERGELY. 2019a. „Robotok segítik a japán röpisek olimpiai felkészülését.” *Sportudvar*, 2019. június 7. URL: <https://sportudvar.hu/2019/06/07/robotok-segitik-a-japan-ropisek-olimpiai-felkeszuleset/> (utolsó letöltés: 2021. március 23.).
- OLÁH GERGELY. 2019b. „Újrahasznosított érmek és dobogók készülnek az olimpiára.” *Sportudvar*, 2019. június 13. URL: <https://sportudvar.hu/2019/06/13/ujrahasznositott-ermek-es-dobogok-keszulnek-az-olimpiara/> (utolsó letöltés: 2021. március 23.).
- „Olympic Competition Schedule.” 2021. Tokyo 2020 honlapja, 2021. március 31. URL: <https://tokyo2020.org/en/schedule/> (utolsó letöltés: 2021. április 10.).
- „Olympic Flame Out on Display in Japan Olympic Museum.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. augusztus 31. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13684973> (utolsó letöltés: 2021. március 23.).
- „Olympic Legacy.” É.n. Nemzetközi Olimpiai Bizottság honlapja. URL: <https://www.olympic.org/olympic-legacy> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „Olympic Mascot Miraitowa.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/games/olympics-mascot/> (utolsó letöltés: 2021. április 10.).
- „Olympic Stadium.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/venues/olympic-stadium> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „Olympic Torch Relay to Start on March 25, 2021, in Fukushima.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. szeptember 29. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13770952> (utolsó letöltés: 2021. március 28.).
- „Olympic Venues.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/venues/> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „Organizers try to get word out about COVID-19 measures.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. október 22. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13859429> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- OSADA, MITSUHIRO et al. 2016. *Economic Impact of the Tokyo 2020 Olympic Games*. Tokyo, Bank of Japan (BOJ) Research and Statistics Department.

- „Oxford Study: Tokyo Olympics are most costly Summer Games.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. szeptember 4.
URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13696963> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- PHILLIPS, DOM. 2016. „What is Rio’s Olympic Legacy?” *The Guardian*, 2016. december 20. URL:
<https://www.theguardian.com/world/2016/dec/20/what-is-rio-olympic-legacy-brazil> (utolsó
letöltés: 2021. március 25.).
- POLLMANN, MINA. 2016. „Goodbye Rio, Hello Tokyo: The Outlook for the 2020 Olympics.” *The Diplomat*, 2016.
augusztus 23. URL: [https://thediplomat.com/2016/08/goodbye-rio-hello-tokyo-the-outlook-for-
the-2020-olympics/](https://thediplomat.com/2016/08/goodbye-rio-hello-tokyo-the-outlook-for-the-2020-olympics/) (utolsó letöltés: 2021. március 9.).
- „Route of the Tokyo 2020 Olympic Torch Relay.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL:
<https://tokyo2020.org/en/torch/route/> (utolsó letöltés: 2021. március 28.).
- SAITO, TAKANOBU. 2019. „Expectations and Attitudes toward the Tokyo 2020 Olympic and Paralympic Games.”
NHK. 2019. április 1. URL: [https://www.nhk.or.jp/
bunken/english/research/yoron/20190401_8.html](https://www.nhk.or.jp/bunken/english/research/yoron/20190401_8.html) (utolsó letöltés: 2021. március 14.).
- SAMARA, TONY ROSHAN – WATTS, ELLEKA. 2013. „Will the 2020 Olympics Really Help Tokyo?” *The Diplomat*.
2013. szeptember 29. URL: [https://thediplomat.com/2013/09/will-the-2020-olympics-really-
help-tokyo/](https://thediplomat.com/2013/09/will-the-2020-olympics-really-help-tokyo/) (utolsó letöltés: 2021. március 25.).
- SHIRAI, SAYURI. 2020. „Japan’s triple economic shock.” *East Asia Forum*, 2020. június 15. URL:
<https://www.eastasiaforum.org/2020/06/15/japans-triple-economic-shock/> (utolsó letöltés:
2021. március 24.).
- SIRIPALA, THISANKA. 2020. „Tokyo’s Homeless Pressured to Disappear Ahead of Olympics.” *The Diplomat*,
2020. február 7. URL: [https://thediplomat.com/2020/02/tokyos-homeless-pressured-to-
disappear-ahead-of-olympics/](https://thediplomat.com/2020/02/tokyos-homeless-pressured-to-disappear-ahead-of-olympics/) (utolsó letöltés: 2021. március 22.).
- „Statement on Overseas Spectators for the Olympic and Paralympic Games Tokyo 2020.” 2021. Tokyo 2020
honlapja, 2021. március 20. URL: [https://tokyo2020.org/en/news/statement-on-overseas-
spectators-for-the-olympic-and-paralympic-games-tokyo-2020](https://tokyo2020.org/en/news/statement-on-overseas-spectators-for-the-olympic-and-paralympic-games-tokyo-2020) (utolsó letöltés: 2021. március 25.).
- STOOS, KARI BROSSARD – DICHTER, HEATHER. 2020. „Tokyo Olympics: how coronavirus is hitting preparations.”
The Conversation, 2020. március 12. URL: [https://theconversation.com/tokyo-olympics-how-
coronavirus-is-hitting-preparations-132987](https://theconversation.com/tokyo-olympics-how-coronavirus-is-hitting-preparations-132987) (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- TAKÁCS ZSOLT – VUNCS RAJMUND. 2021. „Zártkörű ötkarikás játékok – közeleg a legdrágább olimpia.” *Mandiner*,
2021. április 1. URL: [https://mandiner.hu/
cikk/20210331_zart_koru_otkarikas_jatekok_kozeleg_a_legdragabb_olimpia](https://mandiner.hu/cikk/20210331_zart_koru_otkarikas_jatekok_kozeleg_a_legdragabb_olimpia) (utolsó letöltés: 2021.
április 6.).
- TAMM, KRISTO. 2020. „What Will Tokyo’s Postponed Olympics Mean for Japanese Politics?” *The Diplomat*,
2020. május 2. URL: [https://thediplomat.com/2020/05/what-will-tokyos-postponed-olympics-
mean-for-japanese-politics/](https://thediplomat.com/2020/05/what-will-tokyos-postponed-olympics-mean-for-japanese-politics/) (utolsó letöltés: 2021. március 26.).
- “The long term vision for the legacy of the London 2012 Olympic and Paralympic Games.” 2014. London,
Cabinet Office, 2014. február. URL: [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/
uploads/system/uploads/attachment_data/file/279554/2901513_OlympicLegacyLTV_acc.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/279554/2901513_OlympicLegacyLTV_acc.pdf)
(utolsó letöltés: 2021. március 23.).

- „Tokió 2020: 22 százalékkal, 15, 4 milliárd dollárra nőtt a költségvetés.” 2020. *Nemzeti Sport*, 2020. december 22. URL: <https://www.nemzetisport.hu/egyeb/egyeni/tokio-2020-22-szazalekkal-154-milliard-dollarra-nott-a-koltsegyetes-2801581> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Tokió: mégis lesz idén olimpia.” 2021. *Euronews*, 2021. február 2. URL: <https://hu.euronews.com/2021/02/02/tokio-megis-lesz-iden-olimpia> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Tokyo 2020 Logos.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/games/emblem/> (utolsó letöltés: 2021. április 10.).
- „Tokyo 2020 Nippon Festival Events Cancelled.” 2020. *Around the Rings*, 2020. április 20. URL: http://aroundtherings.com/site/A_99646/Title_Tokyo-2020-NIPPON-Festival-Events-Cancelled/292/Articles (utolsó letöltés: 2021. március 22.).
- „Tokyo 2020 Nippon Festival.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/events/nippon-festival/> (utolsó letöltés: 2021. március 26.).
- „Tokyo 2020 Partner Houses.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/events/partner-house/> (utolsó letöltés: 2021. március 26.).
- „Tokyo 2020 President Hashimoto Seiko: „An Opportunity to Change the Mindset of the Entire Nation.”” 2021. Nemzetközi Olimpiai Bizottság honlapja, 2021. március 31. URL: <https://www.olympic.org/news/tokyo-2020-president-hashimoto-seiko-an-opportunity-to-change-the-mindset-of-the-entire-nation> (utolsó letöltés: 2021. április 10.).
- „Tokyo 2020 Sustainability.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/games/sustainability/> (utolsó letöltés: 2021. március 28.).
- „Tokyo Games Cuts Limited to Tens of Billions of Yen in Savings.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. szeptember 18. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13739183> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Tokyo Olympic CEO: Vaccine not requirement to hold games.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. szeptember 5. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13699102> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Tokyo Olympics: expert fears Games could 'absolutely become a superspreading event'.” 2021. *South China Morning Post*, 2021. március 21. URL: <https://www.scmp.com/sport/other-sport/article/3127771/tokyo-olympics-expert-fears-games-could-absolutely-become> (utolsó letöltés: 2021. március 27.).
- „Tokyo Organizers Say They Have Found Savings Even As Costs Rise.” 2020. *Asahi Shimbun*, 2020. október 8. URL: <http://www.asahi.com/ajw/articles/13798291> (utolsó letöltés: 2021. március 24.).
- „Tokyo's Party Started the Moment Rio 2016 Said Goodbye.” 2017. Nemzetközi Olimpiai Bizottság honlapja, 2017. augusztus 22. URL: <https://www.olympic.org/news/tokyo-s-party-started-the-moment-rio-2016-said-goodbye> (utolsó letöltés: 2021. április 7.).
- VANDERBERG, LAYNE. 2020. „Tokyo 2020: Avoiding Panic or Saving Face?” *The Diplomat*, 2020. március 19. URL: <https://thediplomat.com/2020/03/tokyo-2020-avoiding-panic-or-saving-face/> (utolsó letöltés: 2021. március 26.).
- WALDENBERGER, FRANZ. 2020. „Number Games: the economic impact of Tokyo 2020.” In HOLTHUS, BARBARA et al. (eds.) *Japan through the Lens of the Tokyo Olympics*. London, Routledge, 18–25.

WATANABE, SHIN. 2019. „Tokyo Games’ influences on citizen lifes.” *NHK*, 2019. július 30. URL: <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/632/> (utolsó letöltés: 2021. március 22.).

„What’s the Economic Cost of Postponing the Tokyo Olympics?” 2020. Economics AltSimplified YouTube csatorna, 2020. július 20. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tGEVKx13ftM> (utolsó letöltés: 2021. március 28.).

„WHO Director-General’s statement on IHR Emergency Committee on Novel Coronavirus (2019-nCoV).” 2020. WHO honlapja, 2020. január 30. URL: [https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-statement-on-ihf-emergency-committee-on-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-statement-on-ihf-emergency-committee-on-novel-coronavirus-(2019-ncov)) (utolsó letöltés: 2021. március 10.).

YAMAGUCHI, MARI – WADE, STEPHEN. 2019. „Tokyo being billed as 'Recovery Olympics' -- but not for all.” *APNews.com*, 2019. december 13. URL: <https://apnews.com/article/olympic-games-tokyo-sports-general-softball-ap-top-news-2a0ef15f82ed9a5c1d4fe78f48504e81> (utolsó letöltés: 2021. március 10.).

Képek:

„A 2020-as tokiói játékok logója.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/games/emblem/> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

„A tokiói olimpia érmei a fenntarthatóság jegyében készültek.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/games/victory-ceremony/olympics-medals> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

„A váltó útvonalterve.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/torch/route/> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

„Abe Shinzō a 2016-os riói játékok záróünnepségén.” 2016. *The Guardian*, 2016. augusztus 22. URL: <https://www.theguardian.com/world/shortcuts/2016/aug/22/japanese-pm-shinzo-abe-super-mario-rio-olympic-closing-ceremony> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

„Az új olimpiai stadion Tokióban.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/venues/olympic-stadium> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

BARKER, PH. 2021. „Az olimpiai láng elindult Fukushimából.” *Inside the Games*, 2021. március 25. URL: <https://www.insidethegames.biz/articles/1105846/olympic-orch-relay-begins> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

GREENSPAN, R. E. 2020. „Az olimpiát segítő robotok.” *Time*, 2020. január 24. URL: <https://time.com/5763785/robots-2020-olympics/> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

„Miraitowa, a kabalafigura.” É.n. Tokyo 2020 honlapja. URL: <https://tokyo2020.org/en/games/olympics-mascot/> (utolsó letöltés: 2021. március 1.).

Kiadja:

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

Nemzetközi és Politikatudományi Intézet

Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport

1088 Budapest, Mikszáth Kálmán tér 1.

E-mail: salat.gergely@btk.ppke.hu

Tel.: 06-1-235-3030/1010

Honlap: <https://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszekek/nemzetkozi-es-politikatudomanyi-intezet>

Felelős kiadó: Dr. Salát Gergely szakmai igazgató

Minden jog fenntartva!

A PEACH Műhelytanulmányok a Magyar Nemzeti Bank támogatásával jönnek létre.

A PEACH Műhelytanulmányokban megfogalmazott vélemények és következtetések a szerző sajátjai, melyek nem minden esetben tükrözik a Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport vagy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem bármely más egységének álláspontját.